

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

SAAREMAA PÄEVALEHTEDE TEMAATIKA

21. SAJANDI LÄVEPAKUL

(2008/2009)

Bakalaureusetöö

Koostaja: Sergo Selder
Juhendaja: Anu Pallas

Tartu
2009

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. PEATÜKK: TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD.....	7
1.1. Peatükk maakonnaajakirjandusest.....	7
1.2. Peatükk Saaremaa ajakirjandusest.....	9
1.2.1 Esimene ajaleht.....	9
1.2.2 Saarlane.....	10
1.2.3 Meie Maa.....	11
1.2.4 Oma Saar.....	12
1.2.5 Saare Nädalaleht.....	14
2. PEATÜKK. MEETODID.....	16
2.1. Sisuanalüüsi metodoloogia.....	16
2.1.1 Žanriline liigitus.....	17
2.2.2 Teemaatiline liigitus.....	18
2.2 Lugejaküsitluse metodoloogia.....	23
3. PEATÜKK: UURIMISTULEMUSED.....	25
3.1. Üldandmed.....	25
3.2. Uudised.....	26
3.3. Arvamuslood.....	27
3.4. „Lugu”.....	28
3.5. Reportaažid ja intervjuud.....	30
3.6. Sagedamini esinevad teemad.....	31
3.7 Küsitlustulemused.....	32
3.7.1 Saaremaa uudised.....	32
3.7.2 Oma Saar.....	33
3.7.3 Meie Maa.....	34
3.7.4 Lemmikteemad.....	35
3.7.5 Kuulutused.....	36
4. PEATÜKK. JUHTUMIVAATLUS.....	37
4.1 Sündmuste kirjeldus.....	37
4.2 Teema olulisus.....	38
4.3 Kuidas lehed teemat esile tõstavad?.....	38
Oma Saar.....	38
Meie Maa.....	40
Üldistusi.....	42
Järgmised päevad.....	42
Kokkuvõtvat.....	44
5. PEATÜKK. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	46

5.1. Kuulutused.....	46
5.2. Meie Maa.....	49
5.3. Oma Saar.....	50
KOKKUVÕTE.....	53
SUMMARY.....	55
Kasutatud kirjandus ja allikad:.....	56
LISA 1 Meie Maa ja Oma Saare tiraažid.....	58
LISA 2.....	59
Küsimustik maakonna päevalehtede Meie Maa ja Oma Saar kohta.....	59
LISA 3 Oma Saare kodeerimistulemused.....	64
LISA 4 Meie Maa kodeerimistulemused.....	65
LISA 5 Saaremaal ilmunud ajalehed-ajakirjad.....	66
Kuressaare.....	66
Mustjala.....	67
Pöide.....	67
Ratla.....	68
LISA 6.....	69
Intervjuu Oma Saare peatoimetaja Tiina Luksiga 20.05.2009.....	69
LISA 7.....	73
Intervjuu Meie Maa toimetaja Heli Salongiga 22.05.2009.....	73
LISA 8 Tabelid 1 ja 2.....	78
LISA 9 Tabelid 3 ja 4.....	79
LISA 10 Tabelid 5 ja 6.....	80
LISA 11 Tabel 7.....	81
LISA 12 Tabelid 9 ja 10.....	82
LISA 13 Tabelid 11 ja 12.....	83

SISSEJUHATUS

Käesolev bakalaureusetöö käsitleb Saare maakonna päevalehtede Meie Maa ja Oma Saar temaatikat - milliseid teemasid ning millises vormis omavahel konkureerivad väljaanded leheveergudel avaldavad.

Teema on valitud selleks, et selgitada, kas kaks konkureerivat maakonnalehte on temaatikalt pigem sarnased või erinevad, kas teemade valik võib olla põhjuseks, miks üht või teist lehte eelistatakse?

Meie Maa ja Oma Saare võrdlemine on huvitav ja oluline sellest aspektist, et Saaremaal on läbi vaba ajakirjanduse ajaloo peaaegu alati eksisteerinud konkurents. Kui eelmise sajandi lõpus õnnestus Meie Maal konkurendid Oma Saar ja Saarlane turult välja süüa ning vahepeal üksi ilmuda, siis 2006. aasta lõpul ilmus Oma Saar uuesti turule.

Kaheaastase eksistentsi jooksul ei ole viimasel trükikodade tiraažiandmete põhjal õnnestunud maakondlikku ajakirjandustasakaalu oluliselt muuta (EALL). Kas Meie Maa on end turule kinnistanud märkimisväärselt erineva temaatikaga? Millised on kahe lehe teemade erinevused?

Saaremaal reporterina töötades on käesoleva töö autor tihti kokku puutunud lugejatega, kes avaldavad arvamust, miks üks või teine ajaleht nende hinnangul parem on. Selle kohta võib tuua ka näite ajalehes Meie Maa aastal 28. detsembril 2000 ilmunud artiklist (Kuivjõgi 2000). Artiklis pealkirjaga „Ehitusfirma Tesman - maakonna kasulikem ettevõtte aastal 2000” arutavad Saaremaa ettevõtjad, kes võiks olla maakonnale kõige kasulikum ettevõtte ning tänu Meie Maa reporteri kohalolekule tuuakse jutuks ka ajaleht Meie Maa.

„....

Meie Maa ärgitas oma lehte hindama

Levisto: „Saaremaa parim ajaleht.”

Sõrm: „Võibolla Leisi leht on parem. Meie Maad me ära ei märgi, sest mõtteerksust ja särtsu on lehes vähe. Leht on mugandunud turupositsiooni otsas, sisulist tööd võiks rohkem teha. Teed hommikul lehe lahti ja vaatad 47. aasta mälestusi, sellist kohalikku analüüsivat kirjutist asjade käigust ei ole.”

Tarvis: „Teise lehekülje on vallutanud üks mees.”

Kontkar: „Ka vabariiklik ajakirjandus on lahjemaks jäänud, kaks kolmandikku on reklaam.”

Sõrm: „Saare Nädalaleht elavdas kohalikku elu tunduvalt. Ajakirjandus on spetsiifiline ja raske bisnis, sellise kogemuse eest polnud üldse palju miljonit maksta. Kuigi nädalaleht läks pankrotti, on Saaremaal ikka veel puudu korralik nädalalõpu lugemisleht.””

Oma Saare peatoimetaja Tiina Luks ütles intervjuus käesoleva töö autorile, et Oma Saare taasloomiseks sai asjaolu, et „Meie Maa oli mõningate tarbijate arvates suhteliselt sisutühi”, et „mingid tegelased olid aegajalt mingitele tegelastele rääkinud, et lugeda pole midagi” ja et “eesmärk oli teha sisuliselt vägagi erinevat lehte” (Lisa 6).

Tegu on inimeste emotsionaalsete hinnangutega. Selle töö uurimisteedeks olidki nendest vastandlikest hinnangutest enimlevinud:

1. Meie Maad loetakse leinakuulutuste rohkuse tõttu, mitte erineva ajakirjandusliku sisu pärast. (Meie Maa üks algusaegade trumpe Oma Saare turult kukutamiseks oli tasuta leinakuulutuste avaldamise pakkumine (Intervjuu Meie Maa toimetaja Heli Salongiga, Lisa 7). Mõlema lehe tegijad on veendunud, et leinakuulutused on see, millega lugejaid endale saada.)

2. Meie Maa on temaatikalt maainimestele, põllumeestele ja vanuritele suunatud. (Selle arvamuse tõi välja ka Salong intervjuus: „/.../ kuna meie oleme „penskarite” ja maainimeste leht, siis nad deklareerisid, et „meie võtame selle niši, mis Meie Maal võtmata” /.../” (Lisa 7).)

3. Oma Saart loetakse erinevate teemade kajastamise pärast.

Et kontrollida selliste hinnangute paikapidavust, on selles töös uurimise alla võetud Meie Maa ja Oma Saare 2008. aastal ilmunud lehtede valim samadest ajavahemikest.

Töö keskendub põhiliselt kvantitatiivsele sisuanalüüsile, kus võrreldakse teemade esinemist terve põhilehe ulatuses, kuid ei tooda välja seda, kas teemad on lehenumbris kuidagi esile tõstetud. Käesoleva töö autor on viimase aasta jooksul Oma Saare reporterina töötades märganud, et artikli paiknemine ajalehe esi- või tagaküljel sõltub rohkem lehe mahulistest piirangutest kui teemast.

Selle kohta, kas lehed rõhutavad teemade kajastamisel erinevaid asju, on töös ette võetud ühe mõlemas lehes kajastatud juhtumi vaatlus.

Lisaks sisuanalüüsile on töö autor läbi viinud ankeetküsitluse juhuslikult valitud lehelugejate seas, mis annab tööle väikese võrdlusmomendi, kuidas lugejad hindavad lehtedes kajastatud temaatikat.

1. PEATÜKK: TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Peatükk maakonnaajakirjandusest

Jock Lautereri andmeil on USA ajakirjandusmaastikul olevatest 9698 ajalehest 9451 väikesed, väikeste kohtade ajalehed. Päevalehtedest 85% on alla 50000 tiraažiga. Nendest omakorda 71% lehti on tiraažiga alla 25000. (Lauterer 2005: xx)

Kolmveerand USA *online* meediaväljaannetest on tema andmeil väikeste kogukondade päevalehed. „Inimesed on näljased oma kogukonna uudiste järele, selle probleemide ja inimeste järele,” kirjutab Lauterer (Lauterer 2005: 6).

Eesti Ajalehtede Liidu aprillikuu andmeil on liidu 42 liikmeslehest 28 maakonna- või linnalehed. Maakonna- ja linnalehtede kogutiraaž, kui nad ühel päeval ilmuksid, oleks 215700 eksemplari. Üleriigiliste päeva- ja nädalalehtede tiraaž ühel päeval oleks kokku 308000 eksemplari.

Maakonnalehtede ja üle-eestiliste päevalehtede tiraažide suhe, kui jätta linnalehed ja üle-eestilised nädalalehed välja, oleks 122700 : 176000, mis näitab, et maakonnalehed mängivad igapäevaselt ajakirjandusmaastikul suurt rolli (EALL).

Lauterer üritab ka *community journalismi* ehk kogukonnaajakirjandust defineerida, kuid kipub seda tehes pigem kirjeldama, mida see endas sisaldab:

„Isegi ilma defineerimata sa tead instinktiivselt, mis asi kogukonnaajakirjandus on: see jäädvustab ning kommenteerib igapäevaseid teemasid, mis kujundavad inimeste elusid meie ümbruskonnas ja linnakestes; see sisaldab endas kõikvõimalike isiklike, personaalsete tragöödiate kajastamist alates tulekahjudest, avariidest, kuritegudest, lõpetades lastega, kes vaevlevad kohutavate haiguste küüsis.

Kuid see on ka täis kajastusi võidukäikudest: vapratest inimestest, saavutustest või lihtsalt heasüdamlikkusest. Märgatakse vabatahtlike tööd, heategevust, tähtpäevi ning autasusid - dokumenteeritakse sündmusi, kohtumisi ja kogunemisi, mis ühendavad kogukonda.

Peavoolu massimeedia jaoks ei ole sellised sündmused piisavalt olulised. Kuid rääkides reaalsest inimeste elude reaalsest mõjutajatest, siis see on just see koht, kus asjad toimuvad.” (Lauterer 2005: 7)

Selle on eesti keeles välja öelnud oma bakalaureusetöös Airi Hallik-Konnula: „Peamine kohaliku lehe funktsioon on selle piirkonna elanike teavitamine nende elu mõjutavatest teguritest. Kohalik leht peaks pakkuma olulist informatsiooni kõigile suurematele lugejagruppidele. Seejuures on oluline teadlikkuse ja ühtsustunde hoidmine selles kommunis. Suur osa inimeste elu korraldavaid otsuseid tehakse kohaliku omavalitsuse tasandil, kuid üleriigilise meedia uudiskünnist need sageli ei ületa.” (Hallik-Konnula 2001:41)

Mõlemad autorid räägivad kohaliku ajakirjanduse temaatikast, toovad esile just selle, millest kohalik ajakirjandus räägib.

Denis McQuail kirjutab „McQuaili massikommunikatsiooni teoorias” meedia mitmekesisusest rääkides sellest, et paljude erinevate meediakanalite olemasolu ühiskonnas saab aidata kompenseerida traditsioonilise massimeedia piiratust (McQuail 2003: 154). Võimalikku mitmekesisuse määra piiravad meediakanali maht ja toimetusepoolsed valikud. Meedia sisu peaks proportsionaalselt esindama kõigi oluliste asjade tegelikku jaotust (teemad, sotsiaalsed grupid, poliitilised tõekspidamised jne).

„Mitmekesisus eeldab enamasti, et mida rohkem on erinevaid avaliku kommunikatsiooni kanaleid, mis edastavad erinevat ja muutuvat sisu võimalikult mitmekesistele auditooriumidele, seda parem.” (McQuail 2003: 154)

McQuail toob välja peamised mitmekesisuse elemendid:

- Meedia struktuuris ja sisus peaks peegelduma enam-vähem proportsionaalselt nende ühiskondade ja kogukondade erinevad sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised realiteedid, milles meedia tegutseb.
- Meedia peaks pakkuma enam-vähem võrdseid juurdepääsuvõimalusi erinevatele sotsiaalsetele ja kultuurilistele vähemustele, millest ühiskond koosneb.
- Meedia peaks olema foorumiks ühiskonna või kogukonna erinevatele huvidele ja vaatepunktidele.
- Meedia peaks pakkuma sisu, mis võimaldab teha valikuid ja saada vaheldust vastavalt vastuvõtjate vajadustele ja huvidele (McQuail 2003: 154).

Kui eelnevat kanda üle Saare maakonda ja sealsesse ajakirjandussüsteemi, siis võib öelda, et Oma Saare taastulek kaks aastat tagasi lõi eeldused mitmekesisema ajakirjandussüsteemi tekkeks

maakonnas. Kas teise lehe lisandumine tingimata tähendab mitmekesisust eelnimetatud mõttes, mitmekesisust tõstatatud temaatikas, selgitabki käesolev uurimus.

Antud uurimus keskendub kahe ajalehe teemade esindatusele ja võrdlusele selle alusel, kui palju kumbki ajaleht teatud teemasid kajastab. Teemade olemasolu on vaid üks osa meediakanali sisust ning annab võrdluse vaid selle nurga alt. Pamela J. Shoemaker ja Stephen D. Reese raamatus „Mediating the Message” toovad välja hulga erinevaid aspekte, mille alusel ajakirjandust võrrelda, mis mõjutavad seda konstrueeritud reaalsust, mis lõpuks meediatarbijani jõuab.

Näiteks selgitavad nad, et meedia sisu mõjutavad nii kanali töötajate eelistused, omanike surve, töötajate isikuomadused jne. Mitte vähe oluline ei ole väide, et kui uurimuses vältida sisupõhiseid mõõtmisi, tekib oht, et tähelepanuta jäävad olulised põhjuslikud seosed meedia mõju kohta. Selle töö kontekstis tähendab see seda, et pelgalt teemade võrdlus ei anna meile aimu, milline on kummagi lehe võimalik mõju auditooriumile (Shoemaker & Reese 1991: 218). Seepärast tuleb siinkohal rõhutada, et antud töös uuritav teemade esinemise võrdlus annab meile aimu lehtede võimalikest erinevustest päris maailmast sündmuste leidmisel. Ehk võib isegi öelda, et see näitab erinevust ajalehtede tegutsemisaktiivsuses? Millisel kujul see päris maailm lugejateni jõuab, jäägu põhjalikumate uurimustööde tarvis.

1.2. Peatükk Saaremaa ajakirjandusest

1.2.1 Esimene ajaleht

Saaremaal välja antud esimeseks ajaleheks võib lugeda Kuressaares 1785. aastal välja antud ajalehte „Arensburgische Wochen-oder Intelligenzblätter” (Peegel et al 1994: 14). Nagu nimest järeldada võib, oli tegemist saksakeelse ajalehega. Tegu oli väljaandega, mis sai heakskiidu asekubernerina tegutsenud B. v. Campenhausenilt ning mida algul käsitsi paljundati. Hiljem saadeti seda juba trükituna kord nädalas igasse pastoraati, kust see läks mõisaid pidi ringlesse.

Seda pidi trükitama püsimaal, sest esimene trükikoda Kuressaares alustas aastal 1863. Saarlaste trükiaktiivsust ja himu perioodiliste väljaannetega tegeleda näitab seegi, et aastal 1900 oli saarel juba kaks trükikoda (Peegel et al 1994: 33).

Enne kui saarlased maakeelse ajalehega valmis said, hakkas Saaremaal ilmuma veel üks saksakeelne leht nimega „Ahrensburger Wochenblatt”. Leht ilmus aastail 1875-1888.

1.2.2 Saarlane

Eluvaim puhuti sisse esimesele eestikeelsele saarlaste ajalehele, milleks sai nädalaleht Saarlane. Saarlase esimene number tuli avalikkuse ette 1884. aastal ning viimane 1913. aastal.

Saarlase asutajaks oli „Ahrensburger Wochenblatti” toimetaja, parun Hartwig Arthur Ferdinand Sass. Lehe tunnuslauseks oli „Üleüldine politika ajaleht maa- ja linnarahwale”.

Sass oli saanud Saaremaa rüütelkonnalt laenu trükikoja ostmiseks ja eestikeelse ajalehe väljaandmiseks, mille ülesandeks oli võidelda nooreestlaste vastu, kes kavatsevat oma ajalehte välja andma hakata. Hiljem sai Saarlane rüütelkonnalt ka väikest iga-aastast toetust.

Leht oli väikese levikuga (umbes 200 eksemplari), kuid suutis ikkagi püsima jääda ning oma kohalik mõju tal oli. Lehe praktiliseks tegijaks oli H. Sass saanud Kärla pastori H. Kergi, kes tundis hästi eesti keelt ja keda talupojad usaldasid. (Peegel et al 1994: 171)

Ajaleht võttis algusest peale suuna lähema kontakti saavutamiseks lugejatega, tõendades, et saare rahvas elab omaette elu, ta ei tahagi sekkuda laiemate probleemide arutlusse. Ajaloolane Olavi Pesti nimetab seda kolkapatriotismini ulatuvaks Saaremaa-kesksuseks (Pesti 2009): „Toimetus deklareeris, et leht on määratud vaid saarlastele, sest „meie elamise viisid ja kombed on mõneski tükis tõised kui kindlamma rahval”. „Kindlamma erakondadel ei ole meie Saaremaa asjadega midagi tegemist. „Saarlane” on saarlaste aealeht, täiesti nende meeleline ja püüab kõigiti saarlaste tarvituste kohta oma kohut täita.” Samas vaimus olid Saaremaa sõnumid koondatud rubriiki „Isamaalt”.

Kerg oli usaldanud lehe kirjutamise kösterkoolmeister Peter Südale (1830-1893), kes oli ladusa rahvapärase stiiliga kirjamees; toimetuses on töötanud ka köster Villem Rattur. Lehes oli huvitavaid fakte argielust ja kommetest, uutest seltsidest, kirikuelust, oli isegi rahvaluulet ja koduloolisi kirjatükke.

Saarlane täitis suurelt osalt asutaja poolt seatud eesmärgi - lükata edasi saarlaste osavõtt aktiivsest rahvuspoliitilisest elust. Kuid teiselt poolt oli Saarlane oma üldsuunalt ikkagi liberaalsem ja varasema kohaliku lehena lõi ühes kaugemas Eestimaa nurgas lokaalajakirjanduse traditsiooni.

Nagu Saaremaa ajakirjandusele kohane, õnnestus Saarlasel minna hingusele tänu tugevale konkurentsile. Saarlane hakkas alates 1907. aastast ilmuma kaks korda nädalas. Viimase üheks põhjuseks oli märksa pahempoolsema konkurendi – ajalehe „Hääl” ilmumahakkamine 23. detsembril 1906. Kahe lehe vahel puhkes kohe äge poleemika, kusjuures „Hääl” pidas vajalikuks

märkida, et „Saarlane” on „paruni sohilaps”. Revolutsiooniliste meeleolude ja uute ideede tulvas jäi peale „Hääl”, mille trükiarv tõusis 1915. aastaks 3000ni.

„Saarlase” viimane number ilmus 20. novembril 1913. Karl Palk nimetas lehe ümber „Saaremaaks”, kuid nimemuutus lehte allakäigust ei päästnud. Selle nime all ilmus ajaleht (Saksa okupatsioonist tingitud vaheaegadega) 11. detsembrist 1913 kuni 18. jaanuarini 1919. Seejärel andis Palk lehele nime „Vaba Saaremaa”, kuid müüs selle liigeses pahempoolsuses (isegi Saaremaa mässu õhutamises!) süüdistatuna 1919. a. märtsis konservatiivsele Saaremaa Kirjastusühisusele. Nüüd taas „Saaremaa” nime all ilmunud parempoolse kallakuga ajalehe viimane number kannab kuupäeva 1. mai 1929 (Pesti 2009).

Saarlasel ilmus ka Saarlase Lisa aastail 1886-1890, 1906-1907 ja 1910.

1.2.3 Meie Maa

Praeguse Meie Maa eelkäijaks loetud Meie Maa hakkas ilmuma 2. aprillil 1919. aastal. Esimeses numbris kirjutab vastutav toimetaja Karl Kider: „Meie siht ei ole äri, vaid ohver, et töötaja rahva häält surve alt päästa. Meie Maa on kõikide lugejate oma, ta elab rahva usaldusest ja hulkade paremate ja õiglasemate mõtete toetusest. Sellepärast usume, et seda ohvrit keegi paljuks ei pane.” (Kider 1919: 1)

Meie Maa ilmunise põhjuseks selle esimese numbri pöördumise põhjal oli asjaolu, et ajaleht Vaba Saaremaa osteti „parempoolsete ja rikaste poliitiliste parteide poolt, et meie suud suruda just nüüd, kus Asutava Kogu valimiste eelne mõteteselgitamine kõige enam tarvilik.” „Tööerakonna hääl ja sõna oli Saaremaal surutud.”

Lehe reklaami järgi lubas ajaleht ilmuda igal kesknädalal ja laupäeval ning selle asutajad olid „peaasjalikult Eesti Tööerakonna poliitilise eeskava tunnistajad isikud kehaliselt ja vaimliselt töötava rahvaklassi hulgast.”

Meie Maa lubas olla kõikide töötavate kihtide kaitseks, olgu nad kehalise või vaimlise töö tegijad linnas või maal. (Meie Maa 1919: 3)

24. mail 1937. aastal hakkas Meie Maa ilmuma neli korda nädalas ning sai seega esimeseks Saaremaiseks päevaleheks. Lehel oli palju kaastöölisi ning sellest kujunes kõige populaarsem ajaleht Saaremaal. Muuhulgas on Meie Maas aastail 1938-1939 leiba teeninud ajakirjanduse

õppetooli alusepanija Juhan Peegel.

Leht lõpetas hetkeks ilmumise 1940. aasta sündmuste aegu, kuid tuli taas avalikkuse ette 1942.-1944. aastail.

Uuesti ilmus Meie Maa nime all ajaleht areenile 1989. aasta juunis, kus ta seisis konkurentsitingimustes vastu Kommunismi Ehitajast loodud Saarte Häälega. Meie Maa väljaandjaks oli pikka aega Saaremaa maavalitsus maavanem Ants Tamlehe initsiatiivil, nagu kirjutab Andres Ammas oma diplomitöös (Ammas 1993: 7). Tema andmeil kadus maavalitsuse huvi lehte välja anda siis, kui odava paberi hankimine osutus võimatuks. Meie Maa tuli 7000-tiraažiga, kuid Saarte Häälel oli sel hetkel tiraaž 17000.

Sealt edasi püsis Meie Maa tiraaž üsna samal tasemel, vaid veidi langedes, kuid Saarte Hääle tiraaž, mis 1993. aastal Oma Saareks muudeti, langes igal aastal rohkem kui tuhande võrra (Vihalemm et al 2004: 308).

1993. aasta 1. jaanuarist sai Meie Maa omanikuks AS Saaremaa Raadio, kes on ka praegu Meie Maa väljaandja. Omanikuks väliseestlane Aarne Pagil.

Meie Maa surus Oma Saare välja ühest küljest tänu sellele, et leht otsustas lugejate hoidmiseks leinakuulutusi tasuta vastu võtta (Intervjuu Heli Salongiga). Turuliidrina ilmub Meie Maa käesoleva hetkeni, ületades 7400-tiraažiga konkureeriva Oma Saare tiraaži peaaegu kahekordselt.

1.2.4 Oma Saar

Oma Saare eelkäija otsinguil võib tagasi minna perioodidesse 1940-1941 ja 1944-1950, mil Saaremaal Meie Maa enam ei ilmunud, vaid uue võimu ajal tuli välja leht nimega "Saare Hääle", mis oli Eestimaa Kommunistliku (enamlaste) Partei Saaremaa Komitee Häälekandja.

See on huvitav periood ajaloos, sest selles ajahetkes kohtuvad ühe lehe kujul Meie Maa ja Oma Saar. Viitan siinkohal Tiit Reinarti diplomitööle „Ajalehe Meie Maa ühiskondlik-poliitiline suunitlus” (Reinart 1990). Reinart kirjeldab, kuidas Meie Maad mitte ei pandud kinni, vaid võeti kommunistide poolt üle. 2. augustist 1940 ilmub Meie Maa päismikkusse kiri „Kõigi maade proletaarlased ühinege!”. Oluline on see, et eelmisest Meie Maast jäi kommunistide Meie Maasse tööle kaks inimest: endine tegevtoimetaja Viktor Sepp ning endine vastutav peatoimetaja Karl Pöder.

1940. aastal nimetati kommunistide poolt üle võetud Meie Maa ümber Saare Hääleks ja selle vastutavaks peatoimetajaks sai Julius Pea, kes oli kodanlikul ajal Meie Maa ekspediitor. Toimetuse asukoht oli endine.

Okupatsiooni muutudes sai leht nimeks Meie Maa ning selle tegevtoimetaja oli taas Viktor Sepp. Tema käe all ilmus ka selle perioodi viimane Meie Maa. Leht nimetati uuesti ümber Saare Hääleks ning selle aadress jäi samaks.

Pärast Saare Häält hakkas Kuressaares (sel ajal Kingissepas) ilmuma ajaleht Kommunismi Ehitaja, 1950. aastal. Kommunismi Ehitaja ilmus kolm korda nädalas ning esialgu tiraažiga 6000. Viis aastat hiljem oli tiraaž langenud kaks korda, kuid sealt edasi ainult tõusis. Nimigi muudeti 1962. aasta 15. mail Kommunismiehitajaks. Konkureerivat päevalehte Kommunismiehitajal nõukogude ajal kõrval ei olnud ega saanudki olla.

Viimane Kommunismiehitaja ilmus 16. juunil 1988. aastal. Nagu öeldud, oli lehe tiraaž siis 17000 ringis. Eelnevaid kommunistide ajalehti sai nimetatud Oma Saare eelkäijateks mitte sisu poolest, vaid sellepärast, et pärast ärkamisaega nime muutnud lehes töötasid suuresti samad inimesed.

Pärast 1988. aastat kandis Saaremaa ajaleht nime Saarte Hääl kuni 1993. aastani, mil see muudeti Oma Saareks.

Jaan Murumets kirjutab oma diplomitöös: „Kui Saarte Hääl aktiivselt kõigele uuele ja aktuaalsele Eesti elus reageerib, siis Meie Maa hoiab silma peal vaid ametlikel-üldrahvalikel tähtpäevadel, sidumata end päevapoliitika või muu enam-vähem üldrahvalikku huvi pakkuva temaatikaga. Teemad, mida Meie Maa selles kontekstis aga üles võtab, on ajakirjanduslikult heal tasemel edasi antud.” Tema sõnul Kuressaare lehtede vahel aktiivset konkurentsi lausa silma ei hakka. „Kumbki leht on endale teadvustanud oma funktsioonid ja rolli maakonnas ning näib seda enam-vähem edukalt täitvat.” (Murumets 1992: 55)

Nagu tiraažide võrdlusest näha, langes Oma Saare tiraaž pidevalt ning 1998. aastal ostis Meie Maa Oma Saare ära koos kõigi lugejatega. Oma Saare tellijad said tellitud aja eest postkastidesse Meie Maa.

19. septembri 1998. aasta Postimees kirjutab (Ritari 1998): „Eile leppisid neli korda nädalas ilmuvat päevalehte Meie Maa välja andev OÜ Saaremaa Raadio ja kolm korda nädalas ilmunud ajalehte Oma Saar välja andnud kirjastusühing Saare Zeitung kokku, et täna ilmub Saaremaa senise

suuruselt teise ajalehe Oma Saar viimane number.

Kokkuleppe järgi omandab OÜ Saaremaa Raadio Oma Saare nime ja võtab enda kanda kohustused lehe tellijate ees, senised lugejad leiavad juba teisipäeval oma postkastist ajalehe Meie Maa, kinnitas tolle omanik, välissaarlane Aarne Pagil.

Meie Maa tiraaž on praegu 8400, ajalehel on 7300 tellijat, Oma Saare tiraaž oli 2800 ja tellijaid oli 1500.”

Päris hingusele Oma Saare nimi siiski kohe veel ei läinud, sest Oma Saare nime hakkas mõneks ajaks kandma Meie Maa nädalalõpu lisa.

Oma Saar tuli areenile taas alles seitse aastat hiljem ning on praeguseks tegutsenud kaks ja pool aastat. Oma Saare praeguse peatoimetaja Tiina Luksi sõnul oli lehe taastamise taga asjaolu, et ainsana turul tegutsev Meie Maa oli mitmete inimeste arvates sisutühi ning ei olnud piisavalt kriitiline linnavalitsuse suhtes. Uue Oma Saare eesmärgiks oli teha sisuliselt vägagi erinevat lehte (Lisa 6). Tagasitulek ei olnud aga valudeta, sest kohe tekkis ajalehel kohtuvaidlus Oma Saare nime pärast konkureeriva ajalehega Meie Maa. Nimevaidlus kestab käesoleva hetkeni.

1.2.5 Saare Nädalaleht

Enne kui Oma Saar Meie Maa poolt üle võeti, jõudis Saaremaal ilmuma hakata veel üks väljaanne, milleks oli Saare Nädalaleht. Leht hakkas ilmuma 1997. aastal.

1. detsembri 1997 Eesti Päevaleht kirjutab (BNS 1997): „Saaremaal hakkab ilmselt veel sel aastal ilmuma kolmas nädalaleht. Saare Nädalalehe väljaandjaks on AS A.R. Meedia, kes ostis hiljuti ka Raadio Kadi. Seoses uue ajalehe Saare Nädalaleht ilumahakkamisega vahetas töökohta neli ajalehe Oma Saar kuuest ajakirjanikust, uus toimetus alustas tööd eile.”

Tegemist oli laupäeviti ilmuva lehega, mille tegijatest paljud endised Oma Saare töötajad. Ühel hetkel kui Oma Saar areenilt kadus, otsustati Saare Nädalaleht muuta sagedamini, viis korda nädalas ilmuvaks päevaleheks ning see hakkas ilmuma nime Saarlane all.

23. märtsil 1999 teatas Eesti Päevaleht juba Saarlase hingusele minekust (BNS 1999): „Majanduslike raskuste tõttu lõpetas ilumise ajaleht Saarlane, jättes Saaremaa teise lehe Meie Maa konkurendita.” Saarlasel oli sel hetkel 1300 tellijat.

Saaremaal ilmunud teiste ajakirjade ja ajalehtede loetelu on toodud ära Lisas 5.

Saaremaa ajakirjanduse uurimisega on tegeletud varem üksjagu. Lisaks eelviidatutele on näiteks Reet Rihvk kirjutanud 1982. aastal diplomitöö „Eestikeelse ajakirjanduse algus Saaremaal: aastad 1883-1915, ajalehed „Saarlane” ja „Hääl””.

2. PEATÜKK. MEETODID

2.1. *Sisuanalüüsi metodoloogia*

Käesolevas töös kasutatakse ajalehtede temaatika võrdlemiseks kvantitatiivset sisuanalüüsi, mis võimaldab edukalt välja tuua erinevate teemade olemasolu või puudumise ning esinemissagedused antud valimi lõikes. Kuna valim on üksjagu laiahaardeline, võib saadud tulemuste põhjal uurimisküsimustele vastused leida.

Sisuanalüüsi valimiks on mõlema päevalehe Meie Maa ja Oma Saare 2008. aasta iga aastaaja keskmise kuu enam-vähem kaks keskmist nädalat. Sellise valimi eesmärgiks on saada väikese, kuid samas võrdluseks piisava hulga lehtede arvuga läbilõige kogu aastast. Mõlema ajalehe puhul on valim täpselt samadest kuupäevadest, milleks on 7.-18. jaanuar, 7.-19. aprill, 7.-19. juuli ning 6.-18. oktoober. Kokku kumbagi lehte 48 numbrit.

Selles uurimuses on vaatluse all ainult ajalehtede põhilehed, mis ilmuvad igapäevaselt. Välja on jäänud kõikvõimalikud lisalehed, näiteks telekavad, Meie Maa Ekstra koos Kuressaare Sõnumitega, mis ilmub kord nädalas, Meie Maa vaba aja leht Teisipäev, mis ilmus vaid aasta esimeses pooles, Oma Saares olnud liiklusleht ning terviseleht. Küll aga läks arvesse Meie Maa põhilehte integreeritud Puutepunkti lehekülg, mis ei koosne toimetuse materjalidest. Tegu on ühe leheküljega, mitte eraldi lisalehega.

Meie Maa Ekstra koos Kuressaare Sõnumitega välja jätmise põhjuseks on ka ähmane piir selle vahel, kas tegu on linna poolt välja antava teadetelehega või Meie Maa ajakirjandusliku sisuga. Samas kasutab Meie Maa antud lisalehte reklaamides enda konkurendist esile tõstmiseks ja müümiseks, kuigi linnavalitsus maksab selle lehe tegemise kinni.

Olulist vahet ei tohiks analüüsis žanride määratlemisel sellest tulla. Oma Saar on sellise metoodika juures laupäeviti mahukam leht kui Meie Maa, kuid Meie Maa on teatud nädalapäevadel mahukam oma põllumajanduslike külgede võrra.

Oma Saar ja Meie Maa ilmusid 2008. aastal mõlemad kuus korda nädalas.

Analüüsis võtsin vaatluse alla lehes ilmunud ajakirjanduslikud materjalid, milleks on erinevate žanride alla kuuluvad artiklid, ka piltuudised, fotoreportaažid, lugejate kirjad ning rubriigid, kus tsiteeritakse teisi lehti ning lehti ajaloost (Meie Maa 5, 10 ja 15 aastat tagasi).

Selles töös ei ole eristatud, millisel küljel ja kuidas artiklid esitatud on, oluline on teemade esinemine lehtedes.

Artikli määrasin ära pealkirjaga. Kui näiteks politseiuudiste rubriigis olid eraldi pealkirjaga välja toodud sündmused kasvõi kolmerealised, siis läksid need eraldi artikli alla kirja. Kui aga politseiuudiste ülevaade oli lihtsalt ühe pealkirjaga kokkuvõtte kõigist sündmustest, siis läks see ühe artikli alla.

Põhjendan seda pealkirja kui lugeja mõjutamise vahendi kasutamisega, mistõttu võib lugeja politseiuudiseid lugedes osa pealkirjadest ja seega teemadest vahele jätta, ühe loo sees on seda keerulisem teha.

Vaatluse alt jäid välja meelelahutuslikud materjalid nagu ristsõnad, horoskoobid, ilmateated, anekdoodid, järjejutud ning lehtedes püsirubriikidena olevad teadetetahvlid, mis annavad teada pidude, kinoseansside ja näituste lahtiolekuaegadest. Kui aga sellel teadetetahvil oli mõnest sündmusest pikemalt kirjutatud, läks see kultuuriuudisena arvesse.

Vaatluse alt jäid välja ka muud pilgupüüdmissvahendid nagu mõlema lehe esikülgedel olevad fotograafid ja viited lehtede päiseis, sest need viitavad lehes olevatele lugudele, mitte ei eksisteeri eraldi infot kandva artiklina.

Lisaks ajakirjanduslikule materjalile tegin kokkuvõtte ka lehtede kuulutuste külgedest. Põhjuseks üks tööd kirjutama ajendanud hüpotees, et Meie Maa eelistamise üks põhjusi on leinakuulutuste rohkus.

Selles ülevaates omab iga artikkel täpselt ühesugust kaalu teiste kõrval, olenemata pikkusest, teemast või žanrist. Sisuanalüüsi tegemisel on iga artikli kohta tabelisse kantud märke ning lõpuks kõik kokku loetud. Kummagi lehe teemade kokkuvõtted on ära toodud töö lisades 3 ja 4.

2.1.1 Žanriline liigitus

Artikleid liigitades on need jagatud teemade ja žanride kaupa risttabelisse. Žanridest on lehematerjalid jagatud uudisteks, arvamusalusteks, reportaažideks, intervjuudeks ning „lugudeks”.

„Lugu” tähendab siin seda, et tegu on artikliga, mida ei anna ei uudise, arvamuse, reportaaži ega intervjuu alla suuri mõõndusi tegemata sobitada. Žanrid ei ole määratletud mitte lehekülje päises oleva selgitusega, vaid pigem sisuliselt ja vormiliselt. Uudise puhul põhiliselt lähtudes faktide

esituse viisist, otseste autori hinnangute puudumisest ning kuidas artikkel on esitatud (informatiivne juhtlõik).

Arvamusartiklite alla kuuluvad lisaks temaatilistele argumenteeritud või argumenteerimata seisukohtadega artiklitele ja hinnangulugudele ka lehtede juhtkirjad ning lugejakirjad, repliigid ning tänavaküsitlused, kus on edastatud mitmete inimeste arvamus ilma konteksti avamata. Arvamusartikli all ei ole siin oluline, kas arvajal on kindel seisukoht mõnes küsimuses, vaid tegu võib olla ka üleüldise heietamisega, mõttelõnga harutamisega kõigest, mis pähe tuleb, mis Saaremaa lehtedes üpris tavaline on.

Reportaažid on kõikvõimalikud sündmuste ülevaated, mõnes asulas või asutuses elu-olu tahke avavad kirjeldavad lood, reisikirjeldused jms. Reisikirjeldustest jäid välja näiteks Oma Saare järjejutu rubriigis ilmuvad ilukirjanduslikud reisijutud välismaalt. Küll aga on reportaažide seas inimeste muljetamised mõnest kohalikust sündmusest või väljasõidust, kus räägitakse paljudel erinevatel teemadel alates bussi kirjeldusest kuni looduse, einelauajuttude ning reisil kohtunud inimeste mainimiseni välja.

Intervjuu puhul on määravaks see, et lugu on esitatud küsimus-vastus vormis ning see koosneb rohkem kui kahest küsimusest. Lehtedes olevad „üks küsimus” rubriigid, kus võib vahel olla ka kaks küsimust, on asetatud arvamuste alla, sest need esindavad ühe konkreetse tegelase arvamust ja seisukohta mõnel teemal ega ava pikemalt mõnd teemat või isikut.

2.2.2 Temaatiline liigitus

Temaatiliselt on selles töös artiklid jagatud 30 kategooriasse, millest mõned on üldisemad ning mõned konkreetsemad. Konkreetsemate teemade eraldi väljatoomine on põhjendatud kahe ajalehe võrdluseks vajaliku materjali välja toomisega ning samuti Saare maakonna iseärasustega. Alljärgnevalt on kõik teemad lühidalt lahti seletatud.

1. „Omavalitsused”

Siin on mõeldud eelkõige omavalitsuste töökorralduslikke küsimusi, kuid ka otsuseid, mida otseselt teiste teemade alla panna ei soovinud. Näiteks kui omavalitsus kuulutab välja mõne riigihanke. See näitab omavalitsuse aktiivsust ning iseloomustab maakonnas toimuvat rohkem kui üldisema teema, majanduse, all. Kui aga hange on lõppenud ning teatatakse, kes hakkab midagi ehitama või mingit teenust pakkuma, siis on teema majanduse all.

2. „Logistika”

Ka need teemad võiksid majanduse all olla, kuid eraldiseisvatena näitavad maakonnale iseloomulikke probleeme ja teemasid. Siia kuuluvad kõik parvlaevadega seotud teemad, lennuühendustega seotud teemad, bussiliikluse teemad, mis võiksid kõik ka omavalitsuse poliitika all olla, sest sõltuvad otseselt maavalitsuse võimest maakonnale ressursse kaubelda. Siia ei kuulu väiksemad transpordiküsimused, liiklusteemad või telekommunikatsiooniteemad.

3. „Eesti”

Eesti all on mõeldud üldiselt kogu Eestit puudutavaid teemasid. Kui artiklis on keskendutud mõnele Eestis levivale nähtusele ning Saare maakonda eraldi välja toodud ei ole, siis läheb see siia alla. See võib olla poliitiline, majanduslik, sotsiaalne vms teema, mis ei sõltu otseselt kohalikust asjaajamisest.

4. „Välismaa”

Artiklid, mille temaatika ei ole Eestiga seotud. Räägitakse maailmas levivatest nähtustest või tegutsevatest inimestest ja sündmustest.

5. „Krimi”

Kuriteod, nende tagamaad ning kõik lood, millega politsei on seotud oma korrakaitsete tööülesannetega. Siin on ka kohtuotsused ja -istungid. Küll aga ei kuulu siia politseid puudutavad artiklid, kus politsei tegeleb preventiivse tööga. Kui politsei korraldab liiklusohutuse päeva, siis läheb see eraldi „pääste ja politsei” teemasse.

6. „Õnnetusjuhtumid”

Siin on tegu ootamatute sündmustega, kus on tekkinud varaline või tervislik kahju. Tormid, tulekahjud, uppumised, liiklusõnnetused jne. Liiklusõnnetused lähevad krimi alla siis, kui õnnetusega on seotud purjus juhid.

7. „Majandus”

Kõik üldised majandusteemad, kus räägitakse ettevõtete käekäigust, otsustest, tegevustest, rahast, kuid mis ei ole konkreetsemate teemade all eraldi välja toodud.

8. „Turism”

Turismi teema eraldi väljatoomine on tingitud Saare maakonna turismile orienteeritusest. Eesmärgiks näha, kui palju kohalik meedia seda teemat kajastab. Siin on teemad, mis puudutavad kohalikke vaatamisväärsusi, turismiteenuseid, sihtkohti. Eralid žanr on siin all turismireportaaž, kus on ka lood, mis kirjeldavad kellegi tegemisi maakonna turismikohtades.

9. „Kalandus”

Taas üks teema, mis on eraldi tõstatatud maakonna merelist iseloomu silmas pidades. Siin on teemadeks kalad, vähid, kalapüügiga seotud ettevõtlus ning kalasadamate teemad.

10. „Kultuur”

Kultuur hõlmab endas väga laia spektrit nähtustest, alates kultuurisündmustest nagu teatrietendused, kontserdid ja rahvatants, kuni rahvusliku käsitööga seotud teemadeni välja.

11. „Sport”

Põhimõtteliselt kogu spordielu, välja arvatud Saaremaa Golfiga seotud teemad. Viimased on vastavalt artikli suunitlusele kas omavalitsuse otsuste all (vahetatakse firma juhti), turismi all (räägitakse golfiväljakust kui turismiattraktsioonist) või majanduse all (kui arutatakse golfiettevõtte kasumlikkust).

12. „Ajalugu”

Siia kuuluvad artiklid, milles kajastatakse ammuseid sündmusi. Näiteks Meie Maa 5-15 aastat tagasi rubriigis olevad „vanad uudised”, lugejakirjad, kus räägitakse küüditamisest, ülevaated sündmustest ja isikutest ajaloos. Ajaloo alla olen pannud ka artiklid, mis käsitlesid arheoloogilisi väljakaevamisi, sest ehkki need toimuvad hetkel, on nende võlu ajaloo selgitamises.

13. „Haridus ja koolielu”

Siin on tõsisemad hariduselu organiseerimise ja rahastamisega seotud teemad ning ka koolinoorte tegemised, mis tähelepanu pälvinud. Siin on olnud kõhklemiskohti seoses kultuurisündmustega. Lahendasin nii, et kui kooliteater või õpilassportlane osaleb koolisisesele üritusele, siis on see koolielu teema, kuid kui sportlane või etleja osaleb maakondlikul või üle-eestilisel üritusel, siis on artikkel

spordi või kultuuri all.

14. „Keskkond, prügi”

Olen eristanud keskkonna ja prügi teemad loodusest nii, et kui teemaks on suuremad protsessid, mis loodust mõjutavad, siis on tegu keskkonna teemaga, kuid kui jutuks mõni konkreetne loodusnähtus või lill või loom, siis on see „looduse” all. Prügi teema eristamine on oluline kahel põhjusel: Saaremaa prügilade rajamise teema on pikka aega õhus ja sellega on üksjagu probleeme ning teiseks oli eelmisel aastal prügikoristuskampaania Teeme ära.

15. „Loodus, ilm”

Loomad, linnud, ilmastikunähtused, ilmaülevaated (kuid mitte igapäevased ilmateated).

16. „Tervis, meditsiin”

Tervishoiu ja tervisliku eluviisi teemad ning arstide ja haiglate tegevused. Tervishoiu teemadest olen aga hooldekodudega seotud artiklid paigutanud sotsiaalteemade alla.

17. „Sotsiaalteemad”

Kõikvõimalikud vaeste ja väetite teemasid harutavad artiklid ja statistika.

18. „Töö ja töötus”

Töö ja töötus eraldi välja tooduna on oluline üldise majandusliku konteksti tõttu. Siin all on ka ametiühingute tegemisi kajastavad artiklid.

19. „Persoon”

Persoon tähendab lugusid, mis puudutavad ja on ajendatud ühest konkreetsest isikust. See võib olla pikk isikulugu, aga ka mõni persooniuudis või intervjuu inimesega inimesest endast. Persooniuudis on selline, mille eesmärgiks on öelda, mis konkreetsest isikust saab või mis ta tegi.

20. „Noortest”

Siin all on noorte teemad, mis ei ole otseselt kooliga seotud. Noorte igapäevaelu kajastavad artiklid.

21. „Kodu/aed”

Kodu- ja pereväärtuste teemalised artiklid. Kuidas last kasvatada, mida temaga peale hakata ning kõik, mis jääb koduseinte vahele kodu kaunistamisest koduväärtusteni.

22. „Külaelu”

Külaelu all on mõne paikkonna üldisemate arengutega seotud artiklid, aga ka külasündmused. Kui arutatakse küla arengukava või peetakse simmanit näiteks.

23. „Jõustruktuurid”

Kõik artiklid, mis räägivad kaitseliitlastest, kodutütardest, skautidest, piirivalvuritest või sõjaväest.

24. „Pääste ja Politsei”

Päästjate ja politseinike tegevused, kus tegeletakse preventsiiooniga, kampaaniatega.

25. „Planeeringud”

Planeeringute eraldi välja toomise mõte on näidata, kui palju tegeletakse arengukavade, projektide, detailplaneeringutega. Planeeringute all ei ole lood, kus mõni firma või inimene plaanib vallutada turgu või ujuda üle Väikese väina.

26. „Huumor”

Nalja- ja lobalood, mis täidavad vaid nalja ja loba eesmärki.

27. „Fotoreportaaž”

Põhiliselt leheküljed, kus räägitakse läbi pildi rohkem kui teksti. Ei ole otseselt üle loetud, kas üks pilt on rohkem kui tuhat sõna.

28. „Kommunaalteemad”

Kõik kommunaalmured, elamutehooldused, elektri- ja kanalisatsiooniprobleemid, küttejutud, teede olukord, heakord jne. Siin on ka liiklusprobleemid.

29. „Religioon”

Kõik, mis puudutab kirikuid ning jumalasõna.

30. „Põllumajandus”

Siin all on artiklid, mis käsitlevad põllumajanduslikku tootmist või sellega seotud probleeme. Siin on loomakasvatus, eri viljade kasvatus ning nendega seonduv (ilm mõjutab saaki) jne.

Töö käigus on temaatilise liigitusega olnud mõningaid probleeme. Näiteks on aeg-ajalt keeruline lahterdada Meie Maa arvamusartikleid ja juhtkirju, mille temaatika oma triviaalsuses ja konkreetse teema puuduses hüppab üle kümne erineva valdkonna. Need on selles töös liigitatud üldisemate teemade alla, näiteks Eesti.

Siinkohal mõtte selgituseks 19. jaanuari Meie Maa juhtkiri (Meie Maa 2008).

„Laupäev on nädala päev, millele eelneb reede ja järgneb pühapäev. Eestis on laupäev nädala kuues päev. Paljudes maailma maades ja kirikunädalas on laupäev nädala seitsmes ja viimane päev. Astroloogias on laupäev planeet Saturni päev. Judaismis on see päev püha (tegelikult juba alates reedest päikeseloojangust, sest juudi kalendri järgi algab ja lõpeb ööpäev päikeseloojanguga) nii nagu kristluses pühapäev ja islamis reede. Nõnda seletab tänast päeva vaba entsüklopeedia Vikipeedia. Mida selle päevaga peale hakata, on juba igäihe enda asi.”

Kui tegemist on artiklitega, milles kajastatud mitu teemat, siis on siin töös lähtutud vaid peateemast, mis sellel hetkel uudisväärtust rohkem omab. Näiteks artikkel 8. aprilli Meie Maast pealkirjaga „Mõisa lagunemine toob Anu Saagimile trahvi”. See võiks mingitel tingimustel olla kultuuri, majanduse või krimi-kohus all. See lugu läks krimi-kohus alla.

2.2 Lugejaküsitluse metodoloogia

Uurimistöö raames viidi läbi väike eksperimentaalne küsitlus juhuslikult valitud lehelugejate seas. Tegemist oli ankeetküsitlusega, kus küsiti inimeste kogemusi mõlema lehe lugemise kohta. Ankeete täideti ilma küsitaja juuresolekuta, anonüümselt.

Küsitlus viidi läbi Kuressaare kesklinna ümbruses, bussijaamas, linna ääres asuvas kaubanduskeskuses ning mandri ja Muhu vahelisel parvlaeval. Kesklinnas täitsid ankeete kohvikutes viibinud inimesed, turul töötavad inimesed, teenindusasutuste töötajad, kontoritöötajad ning valimisse sattusid mõned meestejuuksuri ja mõned ilusalongi järjekorras ootavad kliendid.

Ankeetide täitjaks sobisid kõik inimesed, kes ütlesid, et loevad üht või mõlemat kohalikku ajalehte enam-vähem regulaarselt. See selgitati välja enne ankeedi kätte andmist. Ankeetide jagamine toimus kolmel eri päeval, millest viimasel said ankeete täita ainult Oma Saare lugejad, Meie Maa lugejad ja mõlema lehe lugejad jäeti kõrvale, sest kahe eelmise päeva põhjal jäi Oma Saare lugejaid proportsionaalselt väheks.

Valimis ei olnud oluline vastajate sugu, vanus ega tegevusvaldkond. Reaalselt vastas küsimustele rohkem naisi - 30, vaid 8 meest. Vastajate vanus ulatus 21-70 eluaastani, kattes väga erinevas vanuses inimesi ja andes keskmiseks vastaja vanuseks 39 eluaastat. Ka märkisid vastajad oma tegevusvaldkonnad ja sissetulekud seinast-seina, kattes kõik etteantud kategooriad ning vahemikud.

Saadud valim ei ole kindlasti piisav, et teha sügavaid järeldusi kummagi lehe lugejate kohta, rääkimata spetsiifiliste põhjus-tagajärg seoste üldistamisest lugejatele. Sellegipoolest on tegemist piisava arvu vastajatega, et tuua välja erinevaid tendentse lehelugejate ja lugemiseelistuste seas. Lugejaküsitluse osa selles töös on pelgalt kirjeldav ja teatud nähtusi esile toov, küsimusi püstitav.

Küsitlusankeet on lisatud käesoleva töö lissasse (Lisa 2). Sealt on näha, et küsitlus keskendus kahele eraldi teemale, milleks olid hinnangud kohalikule ajakirjandusele ja selle tarbimine ning laiemalt meedia tarbimisega seotud hinnangud.

Et ankeetide täitjaid säästa, oli küsimustikus hinnangu saamiseks küsitud teemade jaotus väiksem kui sisuanalüüsis. Kui sisuanalüüsi tehes jaotasin teemad 30 kategooriasse, siis küsitluses on teemasid 19. Kõige problemaatilisem on teemadest tõenäoliselt „Saaremaa uudised”, mis võib lugeja jaoks tähendada ükskõik mis valdkonnast tulevat infot seoses Saaremaaga. Kuid samas peab see teema olema, sest näitab oluliselt põhjust, miks kohalikku lehte loetakse.

Vastavalt ankeetidest saadud tulemustele on võrdlusmomendi saamiseks vastajad jaotatud kolme kategooriasse: inimesed, kes loevad sagedamini Meie Maad (14 vastajat), inimesed, kes loevad sagedamini Oma Saart (8 vastajat) ning lõpuks inimesed, kes loevad mõlemat lehte sama palju (16 vastajat).

Osa ankeete jäi lõpuks kõrvale, sest vastajad piirdusid vaid paarile küsimusele vastamisega või ilmselgelt täitsid ankeeti nalja pärast, mõtlematult.

3. PEATÜKK: UURIMISTULEMUSED

3.1. Üldandmed

Kokku kodeeriti selle töö käigus 1043 Oma Saare artiklit, mida on 68 võrra vähem kui Meie Maas samal perioodil. Meie Maas kodeeriti 1111 artiklit. Mõlema lehe levinuim žanr on uudised, mis Oma Saares moodustasid 68,1% kõigist artiklitest. Meie Maas oli uudiste osakaal suurem, 72,4%.

Enimlevinud žanridest on mõlemas lehes teisel kohal arvamusartiklid. Oma Saares on neid kogu lehe sisust 16,8%, Meie Maas 21,6%.

Reportaažide ja intervjuude poolest konkureerivatel lehtedel märkimisväärset vahet ei ole, vastavaid žanre on kõigist artiklitest mõlemas lehes napilt üle 1%.

Üldisema žanri nimetusega „lugu” esineb Oma Saares rohkem kui Meie Maas. Oma Saares on „lugusid” 12,7% ning Meie Maas ligi 10%. Tähelepanuväärne on siinjuures asjaolu, et ka kvantitatiivselt on Oma Saares „lugusid” rohkem kui Meie Maas. Oma Saares oli neid 132 ja Meie Maas 104, kõiki artikleid kokku oli Meie Maas rohkem.

Töö käigus on kokkuvõtvalt ära märgitud toimetuseväliste kaasautorite hulk kummagi ajalehe puhul. Sellest selgub, et peab paika ajalooline tõsiasi, mis ilmnes juba Meie Maa asutamisel 1919. aastal - Meie Maa kasutab palju välisautorite abi.

Kõigist Meie Maa artiklitest on välisautorite kirjutatud 41%. Oma Saares on vastav protsent 21,6%. Siinjuures ei ole eraldi välja võetud seda, millistel teemadel või mis žanris kaasautorid kirjutavad.

Eraldi märkimist väärib ka fotode kasutamine kummaski lehes. Fotodena läksid selles töös arvesse kõik fotod, ka arvamuslugude juures olevad näopildid. Kui Meie Maas ilmus vaadeldaval perioodil kokku rohkem artikleid, siis Oma Saares oli rohkem fotosid - 213 fotot rohkem.

Keskmiselt on uuringu järgi Oma Saares 14,7 fotot numbri kohta, Meie Maas aga 10,7 fotot numbri kohta.

Kui pöörata pilk hetkeks ajakirjanduslikult sisult kuulutatusteküljele, siis tuleb siin välja mäekõrgune erinevus. Vaadeldud perioodidel kokku ilmus Oma Saares 299 era- või ärikuulutust rohkem kui Meie Maas, kuid Meie Maas oli 786 leinakuulutust enam kui Oma Saares.

Oma Saares oli kokku 104 leinakuulutust, mis teeb 3% kõigist kuulutustest. Meie Maa 890 leinakuulutust moodustasid aga 22,4% kõigist teadaannetest. Keskmiselt teeb see Oma Saarele 1,9 leinakuulutust päevas, Meie Maale aga 16,4 leinakuulutust päevas. Kui Oma Saares tuli ette mitu päeva, mil mitte ühtegi leinakuulutust ei ilmunud, siis Meie Maas tuli ette seda, et leinakuulutuste mahutamiseks võeti lisa kõrval asuvalt leheküljelt.

3.2. Uudised

Järgnevalt vaadeldakse, millistel teemadel kirjutatakse kummaski lehes uudiseid kõige rohkem.

Lähtuvalt kodeerimistulemustest, on Oma Saare uudiste kolm kõige populaarsemat valdkonda sport (13% kõigist uudistest), krimi (12,6%) ning kultuur (12,2%). Antud valdkonnad hõlmavad veerandi kogu lehe artiklitest ning 38% kõigist uudistest.

Meie Maas on samuti spordiuudised kõige levinumad, kuid protsent märgatavalt kõrgem - spordiuudiseid on seal 20,2% kõigist uudistest. Populaarsuselt järgmised teemad on kultuur (12,3%) ja majandus (11,2%). Krimiuudiseid on Meie Maas 7,8% uudistest, majandusuudiseid Oma Saares 9,2% uudistest.

Ehk neli levinuimat uudiste valdkonda on mõlemas lehes samad. Kokku võtavad need neli teemat Oma Saare uudistest 47,2% ning Meie Maas 51,5%. Kõigist artiklitest moodustavad need Oma Saares 32,2%, Meie Maas 35,1%.

Meie Maa uudiste teemadest ei ületa rohkem ükski 5% künnist. Oma Saares on üle 5% osalusega uudistest esindatud veel õnnetusjuhtumid (5,3% uudistest) ning omavalitsuste poliitika ja otsused (6,19%).

Meie Maas on õnnetusjuhtumiuudiseid 3,4% uudistest ning omavalitsuse uudiseid 3,3% uudistest. Ka kvantitatiivselt on Oma Saares mõlemaid uudiseid märkimisväärselt rohkem. Omavalitsuse uudiseid 44 vs 25 ning õnnetusjuhtumeid 38 vs 26.

Enamiku ülejäänud teemade uudiste eristatus on juba nii minimaalne, et selle põhjal suuremaid järeldusi teha ei saa. Tähelepanuväärsed eristused nende hulgas on põllumajanduse, sotsiaal- ja ajaloo uudiste osas.

Meie Maas ilmus vaadeldud perioodil 28 põllumajanduse teemalist uudist, moodustades 3,7% kõigist uudistest. Oma Saares oli neid 12 (1,6%).

Sotsiaalvaldkonna uudiseid ilmus Oma Saares 23 ehk 3,2% uudistest. Meie Maas oli neid 15 ehk 1,9% uudistest.

Meie Maas oli ajaloo eri tahke käsitlevaid uudiseid 21 ehk 2,7% uudistest, Oma Saares oli neid 7 ehk 0,9% uudistest.

Kõige vähemesinenud uudiste valdkonnad olid kodu-aed, välismaa, noored, kalandus. Oma Saar kirjutab veidi rohkem ka turismiteemadel, 17 artiklit Meie Maa 6 vastu.

Tabel 1

Teemade osakaal uudiste hulgas (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Sport	13,08	20,24
Krimi	12,66	7,8
Kultuur	12,24	12,3
Majandus	9,28	11,24
Omavalitsused	6,19	3,31
Õnnetusjuhtumid	5,34	3,44
Logistika	4,08	4,1
Haridus ja koolielu	3,94	4,89
Eesti	3,52	3,44

Tabel 2

Uudiste osa kõigist artiklitest (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Sport	8,92	13,77
Krimi	8,63	5,31
Kultuur	8,34	8,37
Majandus	6,33	7,65
Omavalitsused	4,22	2,25
Õnnetusjuhtumid	3,64	2,34
Logistika	2,78	2,79
Haridus ja koolielu	2,68	3,33
Eesti	2,4	2,34

Täies mahus on need tabelid toodud Lisas 8.

3.3. Arvamuslood

Arvamusartiklid olid uudiste järel teine suurem artiklite grupp. Järgnevalt vaadeldakse populaarsemaid arvamusteemasid kummaski ajalehes.

Oma Saare kolm suuremat valdkonda, mis teemal arvamusi avaldati, olid sotsiaalteemad (13,1% kõigist arvamustest), Eesti teemad (10,8%) ja külaelu teemad (8,5%).

Meie Maa arvamusartiklitest olid kõige populaarsemad Eesti teemad (43,8% kõigist arvamustest), majandus (7,5%) ja sotsiaalteemad (6,2%). Külaelu teemad moodustavad Meie Maa arvamustest 2,2%. Majandusteemad Oma Saare arvamustest 6,8%.

Kuna Meie Maa arvamusavaldustest nii suure osa võtab üks teema ära, siis on arusaadav, miks järgmiseid teemasid juba tunduvat vähem on. Kusjuures Eesti teemasid on Meie Maas arvuliselt

võrreldes Oma Saarega väga palju - Meie Maas 99, Oma Saares 19 ning Meie Maas moodustavad need kõigist artiklitest 8,9%.

Oma Saares jaotuvad järgmised teemad võrdsemalt. Näiteks kultuuriarvamusi on 7,4%, haridus ja koolielu 6,8%, kommunaalteemad ja keskkond mõlemad 5,1%, logistika 4,5%.

Meie Maal on aga pärast sotsiaalteemasid esindatud kultuur 4,8% kõigist arvamustest, keskkond 4,4%, töö ja töötus ning sport 3,9%, haridus ja koolielu 3,5%. Nagu näha, hoiab Meie Maa ka arvamusaluste puhul spordilippu kõrgemal, Oma Saares on sporditeemat 1,7%.

Üldse ei arvata Oma Saares midagi välismaa asjade, õnnetusjuhtumite ja religiooni teemade kohta. Meie Maas on esindamata arvamused välismaa teemadel, kalandusest ja isikust.

Tabel 3
**Arvamusartiklite teemade osakaal
kõigist arvamusalustest (%)**

	Oma Saar	Meie Maa
Sotsiaalteemad	13,14	6,19
Eesti	10,86	43,81
Külaelu	8,57	2,21
Kultuur	7,43	4,87
Majandus	6,86	7,52
Haridus ja koolielu	6,86	3,54

Tabel 4
**Arvamusartiklite teemade osakaal
kõigist artiklitest (%)**

	Oma Saar	Meie Maa
Sotsiaalteemad	2,21	1,26
Eesti	1,82	8,91
Külaelu	1,44	0,45
Kultuur	1,25	0,99
Majandus	1,15	1,53
Haridus ja koolielu	1,15	0,72

Täies mahus on need tabelid toodud Lisas 9.

3.4. „Lugu”

Suuruselt kolmanda märkimisväärse žanrigrupi moodustab „lugu”. „Lugude” kategoorias on märgata parajaid erinevusi kahe ajalehe vahel.

Meie Maa kõige populaarsem „lugude” temaatika on erinevad isikud. 24% lugudest on isikute päralt ning kokku oli 25 artiklit. Oma Saares on isikulugusid samal ajal 9, mis teeb 6,8% kõigist „lugudest”.

Oma Saare kõige populaarsem „lugude” temaatika on erinevad ajalugu puudutavad asjad. Selliseid lugusid oli seal 26, mis moodustas 19,7% kõigist „lugudest”. Samas Meie Maas on ajaloo „lugusid” kõigest 2, mis teeb 1,9% „lugudest”.

Siin on nüüd vaja veidi täpsustada. See, et Meie Maas on ajaloo alla paigutatud „lugusid” nii vähe,

ei tähenda, et Meie Maas ajaloost ei räägitaks. Vastupidi, Meie Maa sageli koosnebki väljaspool uudistekülgi erinevatest ajaloolistest teemadest, kus eakad inimesed meenutavad aegu, mil rohi rohelisem oli või vastupidi.

Siin mängib olulist rolli kodeerimisel tehtud valik, et kui artikkel on ajendatud mõnest persoonist, siis läheb see persooni alla, isegi kui tegu on ajaloo meenutamisega seoses selle persooniga. Nagu ka see, kui artikkel on ajendatud külaelust, aga minevikus, paigutati artikkel külaelu alla.

Seega peaks „lugude” kategoorias parema võrdlusmomendi saamiseks koondama persoonid, ajalood, külaelu lood kokku. Selline grupp moodustab Oma Saare „lugudest” 31,6%, Meie Maas aga 35,5%.

Olulised erinevused „lugude” kõrvutamisel ilmnevad veel põllumajanduse ja välismaa kategooriates. Meie Maas on põllumajanduse „lugusid” 12 (11,5% „lugudest”), Oma Saares aga 4 (3%). Välismaa „lugusid” on Oma Saares 13 (9,8%), Meie Maas 3 (2,8%).

„Lugusid”, mis on Meie Maas, kuid Oma Saares puuduvad, on kahes kategoorias: kalandus (2 artiklit), religioon (3 artiklit).

Meie Maas ei ole samas ühtegi huumori „lugu” (Oma Saares on 4 tükki), planeeringute „lugu” (Oma Saares 1), omavalitsuste „lugu” (Oma Saares 1), kommunaalteemalist „lugu” (Oma Saares 1), krimilugu (Oma Saares 1) ja logistika lugu (Oma Saares 2).

Tabel 5

„Lugude” osakaal kõigist „lugudest” (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Ajalugu	19,7	1,92
Kultuur	12,88	18,27
Majandus	9,85	5,77
Välismaa	9,85	2,88
Persoon	6,82	24,04
Töö ja töötus	6,06	1,92
Loodus, ilm	5,3	4,81

Tabel 6

„Lugude” osakaal kõigist artiklitest (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Ajalugu	2,49	0,18
Kultuur	1,63	1,71
Majandus	1,25	0,54
Välismaa	1,25	0,27
Persoon	0,86	2,25
Töö ja töötus	0,77	0,18
Loodus, ilm	0,67	0,45

Täies mahus on need tabelid toodud Lisas 10.

3.5. Reportaažid ja intervjuud

Ehkki reportaaže ja intervjuusid ilmus vaadeldud perioodil mõlemas väljaandes kokku 25 artiklit, on siiski huvitav vaadata, mis teemadel kumbki väljaanne neid tegi.

Oma Saares ilmus kokku 12 intervjuud, millest 4 majandusteemadel, 2 hariduse ja kooli teemadel, 2 konkreetsetest isikust, ning 1 kodu-aia, töötuse, keskkonna ja kultuuri teemal.

Meie Maa 14 intervjuust olid 3 kalandusest, 3 konkreetsetest isikust, 2 loodusest, ning 1 Eesti asjadest, majandusest, põllumajandusest, spordist, sotsiaalteemadel ning kodu-aia teemadel.

Reportaažide puhul vajab olukord veidi selgitamist. Lõviosa Oma Saare reportaažidest moodustavad fotoreportaažid (8 artiklit). Meie Maas on fotoreportaažidena üles täheldatud 1. Fotoreportaažina on siin arvestatud Oma Saares igal nädalal ilmuvat „Klõpsu” külge, mis annab piltidel ülevaate nädalavahetuse sündmustest ning Meie Maas kord kuus ilmuvat fotoülevaadet kuu sündmustest.

Samas on Oma Saares pealkirja järgi iganädalane reportaažikülg, mis tähendaks, et reportaaže peaks märgatavalt rohkem olema. Töö käigus selgus aga, et osa reportaaži nime all ilmunud artikleid ei ole reportaažid, vaid pigem „loo” kategooriasse sobivad artiklid.

Meie Maa reportaažidest aga suurem osa (5 artiklit) on kategooria turism alla paigutatud. Tegu on siin reportaažilike kirjeldustega sellest, kuidas mõni eakate grupp tegi väljasõidu mõne maakonna turismiobjekti suunas, mida seal kõik nähti ning mida arvati ja kellega kohtuti.

Huvitav on, et selle suure hulga sporditeemaliste artiklite juures (Meie Maas on selliseid 14,7%

artiklitest) ei ole Meie Maas ühtegi spordireportaaži. Oma Saares üks on. Nende vähesuse põhjuseks on siin reportaaži ja spordiuudise vahelise piiri ähmasus. (Tiit Hennoste kirjutab „Uudise käsiraamatus”, et lugeja tahab spordiuudisest lugusid, seal kasutatakse palju tsitaate, värvikaid detaile ning erinevalt kõvast uudisest sisaldab spordiuudis tavaliselt ka kirjutaja oma seisukohti, arvamusi, kommentaare (Hennoste 2008: 186-187).)

Teiste reportaažidena on Meie Maas kirja pandud 2 kultuuriteemalist, 1 põllumajanduslik, 1 koolielu ning 1 külaelu reportaaž. Oma Saares on 1 reportaaž majandusvaldkonnast, spordist, kultuurist, sotsiaalvaldkonnast ja külaelust.

3.6. Sagedamini esinevad teemad

Oma Saares leiab läbi erinevate žanride kõigi artiklite seas enim kajastamist kultuuri valdkonda kuuluv. 11,4% kõigist artiklitest on kultuuri teemalised. Kümne protsendi piiridesse ulatuvad napilt veel sport (9,4%), krimi (9,2%) ja majandus (9,2%).

Meie Maa kõige populaarsem valdkond on kahtlemata sport, mis moodustab lehe sisust 14,7%. Kümne protsendi piiridesse mahuvad veel kultuur (11,5%), Eesti teemad (11,3%) ning majandus (9,8%).

Eesti teemad võtavad Oma Saare sisust enda alla 4,2%. Krimiteemad haaravad Meie Maa sisust 5,7%.

Oma Saar kajastab sagedamini sotsiaalteemasid ning omavalitsuste asjaajamisi, mõlemad 4,7% teemadest. Meie Maa sisust võtavad samad teemad vastavalt 2,8% ja 2,4%. Samas Meie Maas on põllumajanduse artikleid 4,4% sisust, kui Oma Saares on seda vaid 1,9% artiklitest.

Huvitav on täheldada, et äärmiselt vähe esineb Saare maakonnale omaseid valdkondi nagu kalandus ja turism. Kahe lehe peale kokku on tursmi osakaal 2,1% ning kalandus 0,51%. Madalalt esindatud on ka välismaa (1,2%), noorte tegemised (0,6%), kodu-aed (0,3%), religioon (0,1%)

Täies mahus on see tabel toodud Lisas 11.

Tabel 7

Eri teemade osakaal kõigist artiklitest (%)

	Oma Saar	Meie Maa	Kokku
Kultuur	11,41	11,52	13,14
Sport	9,4	14,76	10,49
Krimi	9,2	5,76	10,31
Majandus	9,2	9,81	9,52
Sotsiaalteemad	4,79	2,88	5,29
Omavalitsused	4,79	2,43	4,69
Haridus ja koolielu	4,31	4,59	4,36
Eesti	4,22	11,34	3,9

3.7 Küsitlustulemused

3.7.1 Saaremaa uudised

Nagu küsitluse lahtiseletamises mainitud sai, on selles esindatud väga üldine kategooria „Saaremaa uudised”. „Saaremaa uudised” saavad nii Meie Maas kui ka Oma Saares mõlema lehe lugejate poolt kokkuvõtvalt „pigem huvitavaks” hinnatud. Viis lugejat pidas „Saaremaa uudiseid” Oma Saares „pigem kehvaks”, Meie Maa puhul oli selliseid vastajaid neli.

Käesolevas ülevaates on selguse huvides koondatud küsitluses esinenud kategooriad kolmeks: „ei tea, ei loe”, „kehv” ja „mitte eriti huvitav” on koondatud „pigem kehvade” alla. „Üldiselt hea” ja „väga hea” on „pigem huvitavate” alla koondatud. Kolmas kategooria vastajaid valis „mõnikord huvitav, mõnikord mitte”, mis selgitab tabelites seda, et read ei anna kokku kõigi vastajate arvu.

Kui vaadata kummagi lehe eelistajaid eraldi, siis teises lehes esitatud Saaremaa uudiseid hindavad pooled vastajatest kehvapoolseks või mitteloetavaks. Siinseid illustreerivaid numbreid vaadates peab silmas pidama, et vastanud Meie Maa lugejaid oli 16, Oma Saare lugejaid 8 ning mõlema lehe lugejaid 14.

Kui võtta aga kummagi lehe lugejad eraldi ette, siis 11 Meie Maa lugejat peab oma lehes olevaid „Saaremaa uudiseid” „pigem heaks”, „pigem halvaks” vaid üks. Oma Saare puhul on vastavad näitajad 7 ja 0.

Tõenäoliselt võib mõlema lehe kohta järelduste tegemiseks kõige tõsisemalt võtta lugejaid, kes jälgivad mõlemat väljaannet võrdselt. Selliste lugejate hinnangul on Meie Maas „Saaremaa uudised” „pigem huvitavad” 8 juhul ning „pigem kehvaks” peab neid üks vastaja.

Oma Saares ilmuvaid „Saaremaa uudiseid” peavad „pigem huvitavateks” 10 sellist lugejat ning „pigem kehvadeks” ei pea üksi.

Tabel 8

„Saaremaa uudised” Oma Saares (vastajate arv)

	Pigem kehvad	Pigem huvitavad
Oma Saare lugejad	0	7
Meie Maa lugejad	5	7
Mõlema lehe lugejad	0	10
Kõik lugejad kokku	5	24

„Saaremaa uudised” Meie Maas (vastajate arv)

	Pigem kehvad	Pigem huvitavad
Oma Saare lugejad	2	4
Meie Maa lugejad	1	11
Mõlema lehe lugejad	1	8
Kõik lugejad kokku	4	23

3.7.2 Oma Saar

Ankeetküsitluse kõige huvitavam ja teemakohasem osa on see, mis puudutab lehelugejate eelistusi teemade kajastamise suhtes. Järgnevalt vaadeldakse hinnanguid ajalehele Oma Saar.

Ankeetidest saadud vastuste põhjal on lehelugejate jaoks Oma Saares kajastatud valdkondadest peale Saaremaa uudiste lemmikud meelelahutus (15 vastanut 38-st), kuulutused, turism (14), krimi ja koolinoorte tegemised (13). Kõik need valdkonnad said üle kolmandiku küsitletute poolehoidu osaliseks.

Kõige vähemate inimeste poolehoid kuulus religioonile, kommunaaltemaatikale (3), põllumajandusele (4), välismaa teemadele (5), ajaloolle (6) ja majandusele (7).

Suurimat vastuseisu leidis lugejate seas ülekaalukalt religioon (25). 20 hindasid põllumajanduse kajastamist Oma Saares kehvaks ning 19 vastajat pidas nõrgaks ajalugu.

Kui vaadata, kuidas hindasid Oma Saart lugejad, kes loevad igapäevaselt mõlemat ajalehte, siis ei muutu kõige vähem poolehoidu võitnud religiooni positsioon. Üle kolmandiku lugejate poolt saavad nõrga hinnangu ajaloo, kultuuri, külaelu, tervise ja kommunaaltemaatika kajastamine. Kõige vähem hinnatakse nõrgaks koolinoorte tegemisi, kuulutusi, arvamused ja Eesti uudiseid.

Kõige kõrgemalt hindavad mõlema väljaande jälgijad Oma Saares kuulutusi (6 vastanut 14-st). 5

lugeja poolehoid kuulub paljude teemade kajastamisele: meelelahutus, sport, turism, koolinoored, Eesti teemad, krimi, kultuur ja tervis.

Oma Saare lugejate poolehoiu lehe teemadest saavad enim koolinoorte tegemised, turism, meelelahutus, külaelu ja loodus. Mitte ükski küsitletu sellest grupist ei pidanud huvitavaks sporti.

Tabel 9

Hinnang Oma Saarele, kõik lugejad (vastanute arv)

	pigem huvitav	pigem kehv
Saaremaa uudised	24	5
Meelelahutus	15	9
Turism	14	13
Kuulutused	14	8
Koolinoorte tegemised	13	11
Krimi - politsei / pääste	13	11
Tervis / meditsiin	11	14

Tabel 10

Hinnang Oma Saarele, mõlema lehe lugejad (arv)

	pigem kehv	pigem huvitav
Saaremaa uudised	0	10
Kuulutused	2	6
Krimi - politsei / pääste	3	5
Meelelahutus	3	5
Turism	4	5
Koolinoorte tegemised	2	5
Sport	3	5

Täies mahus on need tabelid toodud Lisas 12.

3.7.3 Meie Maa

Peale „Saaremaa uudiste” on vähemalt kolmandiku küsitletute hinnangul Meie Maas hästi esitatud teemadest parimad kuulutused (18 vastanut 38-st), koolinoorte tegemised (15) ja sport (14).

Veerand kuni kolmandik küsitletuid peab headeks veel Eesti teemasid (12), krimi (11) ja kultuuri (10).

Kui vaadata pigem kehvalt esitatud teemasid või mitteloetavaid teemasid, siis üle poole lugejatest hindab sellisteks religiooni (23), välismaa teemasid (20) ja põllumajandust (19). Kolmandik kuni pool küsitletuist arvas, et kehvad on lood kommunalteemadega (18), ajaloo teemadega (17), majandusega (15) ja spordi ning turismiga (14).

Siit koorub välja esimene tugevalt vastuoluline teema, milleks on sport. Ühest küljest peab seda pigem huvitavaks 14 vastajat, teisalt peab kehvaks või ei loe sporti sama palju küsitletut.

Kui vaadata lugejaid, kes jälgivad mõlemat väljaannet, siis on spordi puhul see vahe suuremgi. Nende lugejate seas on Meie Maas sport pigem hästi tehtud 4 arvates, kehvasti või ei loe seda aga 5 vastajat 14-st.

Selliste lugejate lemmikvaldkondadeks Meie Maas peale „Saaremaa uudiste” on kuulutused (8) ja koolinoorte tegemised (6). Vahed on nende lugejate puhul teemade valikul suuremad, veerand kuni pool küsitletuid peab Meie Maas heaks veel sporti ja Eesti uudiseid (4).

Mitte ükski mõlema lehe lugeja ei hinnanud Meie Maas „pigem huvitavaks” külaelu, välismaa ja kommunaalteemasid.

Mõlema lehe lugejatest üle poole pidasid pigem halvaks või ei lugenud üldse religiooniteemasid (11), põllumajandust (9), ajalugu ja välismaa teemasid (8) ning majandust (7). Kolmandik kuni pool küsitletutest pidas kehvaks või mitteloetavaks Meie Maas kommunaalteemasid ja kultuuri (6), looduse, tervise ja turismiteemasid (5).

Kui vaadata Meie Maa lugejaid eraldi, siis nendest hindas kolmandik kuni pool küsitletuid huvitavateks spordi (8), kuulutused, külaelu ja Eesti teemad (6). Mitte ükski küsitletu ei pidanud huvitavaks põllumajandust ja välismaa teemasid. Põllumajandust pidas kehvaks või mitteloetavaks 8 küsitletut, mis tähendab, et teine pool peab seda vahel loetavaks ja vahel mitte.

Üle poolte Meie Maa lugejatest hindas kehvaks või mitteloetavaks kommunaalteemad ja välismaa (9) ning põllumajanduse ja religiooni (8). Kolmandik kuni pool küsitletutest pidas kehvaks või mitteloetavaks ajalugu, loodust ja turismi (6).

Tabel 11

Hinnang Meie Maale, kõik küsitletud (arv)

	pigem huvitav	pigem kehv
Saaremaa uudised	23	4
Kuulutused	18	7
Koolinoorte tegemised	15	9
Sport	14	14
Eesti uudised	12	6

Tabel 12

Hinnang Meie Maale, mõlema lehe lugejad (arv)

	pigem kehv	pigem huvitav
Saaremaa uudised	1	8
Kuulutused	2	8
Koolinoorte tegemised	2	6
Sport	5	4
Eesti uudised	2	4

Täies mahus on need tabelid toodud Lisas 13.

3.7.4 Lemmikteemad

Kui vaadata üldiselt vastust küsimusele, kuidas on teie hinnangul teie lemmikteemad ajalehtedes kajastatud, siis mõlema lehe puhul arvas 65% kõigist küsitletutest, et lemmikteemad on piisavalt kajastatud (25 vastajat 38-st). Lugejaid, kes arvasid, et lemmikteemasid ei ole piisavalt kajastatud, oli Meie Maa puhul 13 ning Oma Saare puhul 8.

Lugejate puhul, kes jälgivad mõlemat väljaannet, on need vahed drastilisemad. Nendest lugejatest usub, et nende lemmikteemad on Meie Maas piisavalt kajastatud 8 14-st, Oma Saares 11. Ebapiisavalt kajastatakse nende lemmikteemasid Meie Maas 6 küsitletu arvates, Oma Saares 3 arvates.

Tabel 13
Küsitlute hinnang oma lemmikteemade kajastatusele lehtedes (vastanute arv)

MEIE MAA LUGEJAD	Piisavalt	Puudulikult
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Oma Saares kajastatud?	6	5
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Meie Maas kajastatud?	13	3
OMA SAARE LUGEJAD		
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Oma Saares kajastatud?	8	0
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Meie Maas kajastatud?	4	4
MÕLEMA LEHE LUGEJAD		
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Oma Saares kajastatud?	11	3
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Meie Maas kajastatud?	8	6
KÕIK LUGEJAD KOKKU		
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Oma Saares kajastatud?	25	8
Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Meie Maas kajastatud?	25	13

3.7.5 Kuulutused

Nagu eespool näha võis, peetakse Meie Maa sisust kuulutusi huvitavamateks kui Oma Saares. Ankeedis said küsitletud vastata ka küsimusele, kumba lehte nad paneksid vajadusel müügikuulutuse ja leinakuulutuse. Siin tulid vahed Meie Maa ja Oma Saare puhul tugevamalt esile.

38 küsitletust 27 eelistaks leinakuulutuse panna Meie Maasse ning müügikuulutusega teeks seda 21. Oma Saarde paneks leinakuulutuse 4 küsitletut ning müügikuulutuse 9 küsitletut.

Mõlema lehe jälgijate puhul on proportsioonid enam-vähem sarnased. Meie Maasse paneks leinakuulutuse 10, müügikuulutuse 8 küsitletut. Oma Saarde paneks nendest leinakuulutuse 1 ning müügikuulutuse 2. Kusjuures nende lugejate seast eelistaks leinakuulutuse hoopis mõnda teise kohta panna 2 küsitletut ning müügikuulutuse paneks mujale 4.

4. PEATÜKK. JUHTUMIVAATLUS

Käesolev uurimistöö keskendub kahe ajalehe teemade võrdlusele, põhjalikum sisuanalüüs võib jääda tulevaste tööde tarvis. Teemade olemasolu võrdlus annab meile huvitavaid andmeid selle kohta, millest lehed kirjutavad, kuid mitte seda, kuidas nad seda teevad ja kas lehtedel on mingeid „iseloomuerinevusi”. Siinkohal on huvitav läbi viia väike juhtumivaatlus, et näha, kuidas kõnealused ajalehed konkreetset teemat käsitlevad.

Vaatluse alla tuleb eelmisel sügisel Kuressaares tõstatunud õpilase kauplusesse kinni teipimise juhtum ehk nn „teibiskandaal”. Juhtum on valitud juhuslikult - üks lugu, mis sai palju tähelepanu ning mida mõlemad lehed kajastasid.

4.1 Sündmuste kirjeldus

15.-19. septembril 2008. aastal tähistati Kuressaare linnas mõlemas gümnaasiumis nn Jukude ehk rebaste nädalat. Kõik keskkoolis käinud teavad, millega tegu - värsked keskkooliõpilased pannakse vanemate õpilaste poolt tegema erinevaid meelelahutuslikke asju, et nii öelda tõestada oma sobivust kooliperre ning saada omavahel tuttavaks. Sellised üritused on mitteametlikud ehk sotsiaalsed ettevõtmised, õpilased on ametlikult juba varem kooli hingekirjas. Igal koolil on omad traditsioonilised riitused, kuidas uued õpilased proovile panna. Mis tähendab ka, et nendest üritustest osavõtmine on õpilastele vabatahtlik. Nädal lõpeb tavaliselt suurema peoga.

17. septembril leidsid aset aga järgmised sündmused, mida kohe seostati Jukude nädalaga. Kolm abituriumi õpilast sidusid ühel kümnenda klassi noormehel käed ja suu-silmad teibiga kinni ning viisid õue. Et ta hingata saaks, jäeti näo ja teibi vahele tema pusa.

Abituriendid plaanisid poisi viia koolist veidi kaugemale, et ta siis omal käel kooli tagasi jõuaks. Poiss ise pakkus välja, et oleks väga lõbus, kui ta kuhugi avalikku kohta viidaks. Mõttest haaratud vanemad õpilased haarasid ta kaasa ning viisid Kuressaare südalinnas asuvasse Rae kauplusesse, kus sidusid ta ühe käsipuu külge kinni ning jäid ise eemalt vaatama, lubades ta mõne aja pärast lahti siduda.

Kõigi poiste, nii sidujate kui ka seotava, arvates oli tegemist hea naljaga. Sama näisid arvavat nii mitmedki kaupluse kliendid, kes sealt rahumeeli mööda jalutasid. Ka poe töötajad ega turvamehed arvanud asjast midagi. Kinniseotule läksid lõpuks appi üks poe külastaja ja kõrval oleva lillepoe müüja.

Pärast pääsemist läks poiss kooli tagasi. Päästjast kaupluse klient pöördus looga Oma Saarde, lillepoe müüjast sai Meie Maa allikas.

4.2 Teema olulisus

Tegemist on vastuolulise teemaga. Ühest küljest on igal koolis käinul „rebaste” katsetega kokkupuuteid ning see tekitab emotsionaalset seotust. Mõne jaoks on emotsioonid rõõmsad, naljakad, mõne jaoks dramaatilised ja õnnetud. Selles mõttes puudutab teema kõiki lugejaid ning paneb ühed kaasa elama, teised naerma.

Kindlasti on ühiskondlikult oluline näha, millega noored tegelevad ja kuidas mingitesse asjadesse suhtuvad. Kahtlemata on tegu erakordse juhtumiga. Tsiviliseeritud ühiskonnas üldiselt ei ole kombeks inimesi kinni siduda. Samas mõnikord seotakse kah - näiteks ohtlikud inimesed või lihtsalt mõne seltskonnamängu piires. Seega vajavad lugejad fakte - mis täpselt juhtus ja miks? Artikli avaldamine sel teemal on seega põhjendatud.

Samas jäetakse selle teema olulisus otsesõnu välja ütle mata, miks kummaski lehes sellest kirjutatakse. Lugejad peavad ise otsustama.

Antud juhtumi puhul on näha teatud väärtuste konflikti. Ühelt poolt on noored ja muretud õpilased, kelle jaoks vägivalda ja normaalse elu vaheline piir on palju kaugemal kui asjasse sekkunud lillepoemüüjal ning enamikul edasistest kommenteerijaist. Kui noored ütlesid, et nad tegid vaid nalja ja kellelgi ei tekkinud hetkeks tunnet, et midagi võiks juhtuda, siis asjasse sekkunud inimesed pidasid seda suisa kuriteoks, mis võinuks surmaga lõppeda.

4.3 Kuidas lehed teemat esile tõstavad?

Oma Saar

Ajaleht Oma Saar kirjutas 18. septembril loo pealkirjaga „Noored teipisid seotud silmadega koolivenna kaupluse käsipuu külge”. Pealkirja järgi on Oma Saar on sündmusi kirjeldav.

Juhtlõik toetab pealkirja kaudselt. Juhtlõik ütleb, et kinniteibitud noormees pani osa möödakäijaid imestama, teised jättis täiesti külmaks.

Oma Saares on kaks vahepealkirja: „Keegi ei reageerinud”, „Naljad võivad kurvalt lõppeda”.

Artikkel on teisel leheküljel keskse loona paigutatud kolmele veerule. Infokaste ei ole, autoriks üks inimene.

Oma Saare fotograaf on läinud sündmuskohale, kus kinniseotud noormeest enam ei ole. Pilt on tehtud kaupluses sees, esiplaanil käsipuu, mille küljes noormees varem oli. Taustal käib kaupluse igapäevane tavapärane tegevus.

Pildi allkiri: „SEOTI TORU KÜLGE: Noormehe keskusse toomine oli toimunud suurema kärata. Seda kinnitas ka ukse lähedal seepi müütav naine, kes ei olnud üldse märganud, millal poiss sinna ilmus.”

Oma Saar piirdub artiklis sündmuse kirjeldamisega läbi kolme pealtnägija ning teeb seda lühemalt kui Meie Maa läbi ühe pealtnägija. Kooli asjasse ei kaasata. Üks pealtnägijatest on sama lillemüüja, kelle jutule on kogu Meie Maa sündmuste kirjeldus üles ehitatud.

Ta on üksjagu emotsionaalne, küsides, mis oleks juhtunud, kui poiss oleks olnud südamehaige? Põhiallikaks on Oma Saares poe külastaja, kes poisile appi läks. Tema kirjeldab suhteliselt rahulikult, et nägi ära vajunud poissi, paistis, et teibiga kinni, päästis valla. Korra arutleb, et võibolla oleks poiss võinud trepist alla kukkuda.

Teibilugu asub 2. leheküljel. Sellel küljel ei ole rohkem ühtki pildiga lugu, kuid on mitu lühemat uudist. Teibiloo all on artikkel „Tiit Paulus esitleb täna uut plaati”. Kahel veerul on teibiloo kõrval välja toodud „Kudjape jäätmejaam ei pruugi tähtajaks valmis saada” ja „Karala mehed asutavad vabatahtliku tuletõrjeseltsi”. Lisaks on küljel kohtuudis „Hukkunuga liiklusõnnetus viib noormehe kohtu ette”. Lühiuudiste veerus on all krimirubriigi nupud „Noormees ründas neidu”, „Loata jäänud juht roolis” ning „Varastati pump ja alumiiniumvann”. Lühidalt saame veel teada, et „Tagamõisa bussimure jõuab regionaalministrini” ning „Kuressaare saab riigilt maad”.

Oma Saare esiküljel on suurelt esitatud artikkel „Viljasaak on salve saamas”. Teine esikülje uudis teatab, et „Leisi komando päästis maja maani maha põlemisest”.

Kolmas külg on reklaami all ning 4. küljel on Muhu uudised ning „Kuressaare gümnaasium vahetas välja võimla 30-aastase põrandaga”. Lisaks kaks spordiudist „Saaremaa rallil üle poole kohtadest täidetud” ning „Kruusmägi ja Kolk tulid esimesteks Eesti meistriteks”. Eesti uudistest saame teada, et „Seadusemuudatus laiendaks kindlustuskaitset parvlaevadele”.

Meie Maa

Meie Maa teatas artiklis: „Õpilase teipimine pani Jukude nädala jätkumisele küsimärgi”. Sama lugu on veebis teise pealkirjaga: „Kinniteibitud keha ja näoga koolipoiss jäeti Raakeskusesse virelema”.

Meie Maa läheb paberlehes kaugemale, sündmustest edasi - kas Jukude nädal üldse jätkub? Samas ei toeta ka Meie Maa juhtlõik pealkirja kaugelevaatavust, vaid kirjeldab, et lillepoe müüja päästis poisi, kelle keha ja nägu olid kinni teibitud. Pealkirja toetab artiklis vaid viimane lõik, kus öeldakse õppealajuhataja suu läbi, et koolis arutatakse sündmuse üle ning otsustatakse, kas Jukude nädala üritustega jätkatakse või jäetakse edasised ära.

Meie Maa veebiversiooni pealkiri on sündmuse kirjeldav, kuid ka hinnangulisem kui Oma Saares: jäeti virelema. Artikkel on sama, mis paberil, nii et see juhtlõik räägib rohkem samast asjast. Seda, kas noormees vireles, ei ütle noormees, vaid kõrvaltvaatajad, kelle sõnul poiss „oli näost valge”, „käed siniseks tõmbunud”, „kõveras käsipuu juures”, „sai vaevu hingata”, „oli šokis” - järelikult vireles.

Nendest samadest ühe pealtnägija kirjeldustest on kantud ka loo vahepealkirjad Meie Maas. „Abitus olukorras”, „Nooruk sai šoki”, „Mitmed kahtlusalused”, „Jukude nädal löögi all”.

Meie Maa paigutas artikli ajalehe esiküljele põhiloona. Artiklil on kolm autorit, suur foto ning üks infokast. Kuueveerulisest esiküljest võtab artikkel enda alla neli, ulatudes lehe päisest allaserva välja.

Paigutuse järgi võib näha, et Meie Maa omastab artiklile rohkem väärtust ning soovib seda jõulisemalt esitada. Sama võib välja lugeda fotolt. Fotol on kujutatud kesklinnas raamatukogu ees õues rivis seisvat 13 noort inimest, kelle ees on rivis põlivili maas kummardamas üheksa õpilast. Rivis seisjad on rõõmsad. Fotograaf on tabanud ühe hetke Jukude nädala tseremooniast.

Pildi allkiri: „Mõned tunnid pärast teibitud noormehe vabastamist tuli noorte seas populaarsesse Raakeskusesse grupp abituriente ning kümnendikke. Viimased pandi kultuurikeskuse ette põlvitama ja vanematele koolikaaslastele ülistusi hüüdma.”

Kui artiklite sõnastust vaadata, siis Meie Maa annab edasi küllaltki teravaid emotsioone jõulises sõnastuses. Kogu artikkel on Meie Maas dramaatilisem. Võtame juhtlõigu: „lillepoe müüja päästis eile pärastlõunal keskuse kassa juurest Kuressaare gümnaasiumi kümnenda klassi poisi, kelle vanemad koolikaaslased olid Jukude nädala raames otse koolist keskusse toonud ning tema keha

ja näo kinni teipinud”.

Dramaatilisema tooni Meie Maale annavad sündmusi kirjeldava lillepoe müüja tsitaadid (sama allikas ka Oma Saares). Kõigepealt teatab lillepoe müüja nii: „Kui ma ehitusteibi lahti lõikasin, oli poiss näost valge, kätel oli punaseid laike ning kohati olid käed isegi siniseks tõmbunud,” kirjeldas Raekeskuses asuva Lillekoja müüja Ülle Tagaküla. „Ime, et ta ära ei lämbunud, sest kogu tema nägu oli kinni teibitud ja tal oli raske hingata...”

Lisaks emotsionaalsele lillemüüjale otsib Meie Maa vastust Kuressaare Gümnaasiumist, kus kõik asjassepuutuvad poisid koolis käivad. Eeldatakse, et kool on asjaga seotud, otsitakse süüdlast. Üks õpetaja arvab, et tegu oli koolist välja visatud poistega, keda koolis nähti ning kellel olid kaasas kahtlased vahendid. Teine õpetaja ütleb, et olid ikka oma kooli poisid. Asja uuritakse.

Meie Maa lõpetab oma loo pealkirjas mainituga: võibolla jäetakse juhtumi tõttu kõik Jukude nädala üritused ära. Kokku on artiklis kolm allikat, kellest ühe kaudu kirjeldatakse sündmust ning kahe õpetaja kaudu otsitakse süüdlasi ning karistusi tehtud teo eest.

Kusjuures kaks õpetajat räägivad üksteisele veidi vastu. Üks ütleb, et juhtunu ei ole kooli Jukude nädala üritustega seotud ning et võibolla on seal taga koolist välja visatud noormehed. Teine õpetaja ütleb, et võisid olla oma kooli õpilased, kuid ütleb samuti, et Jukude nädala üritused toimuvad kooli piires ning korraldajatega on kokkulepe, et välja ei minda.

Nagu öeldud, oli antud lugu esilehel kõige suuremalt välja mängitud. Esiküljel on veel tsitaadikast 4.-5. leheküljel olevast PRIA lambakasvatuse artiklist, all nurgas „politseikroonika” ning kahel veerul uudis „Kitarriguru Tiit Paulus esitleb täna uut plaati”. Selles numbris on veel üks päevauudiste lehekülg, lk 3. Seal on viis uudist, millest suurelt välja mängitud „Korterelamud ei kiirusta kütteperioodi alustamisega”. Väiksemalt on esitatud „Endine taksojuht tingimisi vangi”, „Kultuurikomisjon toetab Kuressaare Linnateatrit”, „Keskerakondlased pärivad aru bussiliikluse vähendamise kohta” ja „Võrguveteranid tähistasid Kalevi kullavõitu”.

4.-5. lehekülg on maaelu teemadele pühendatud, kus räägitakse PRIA teemadel, kust ka võetud esikülje tsitaat.

Nagu näha, väga kiireid päevasündmusi ning konfliktseid lugusid selles lehenumbris rohkem ei ole.

Üldistusi

Nagu näha, on lehtede eelistused erinevad. See, mis Meie Maas on esiküljel, on Oma Saares kõik teisel küljel. Samas ei pea kumbki leht sündmust piisavalt oluliseks, et seda oma juhtkirjas mainida. Meie Maa juhtkiri räägib lambakasvatusest ja PRIAst, Oma Saare juhtkiri hoopis 4. lehekülje artikli põhjal liikluskindlustusest parvlaevadel.

Meie Maa kirjeldas esimesel päeval sündmusi läbi ühe allika, kes oli väga emotsionaalne, mis lisas artiklile tugevalt dramaatikat. Lisaks seostati juhtunut kohe kooliga ning läbi kahe õpetaja kommentaaride otsiti süüdlast ning võimalikke karistusi. Lisaks mainiti infokastis ära, et aasta varem toimunud Jukude peol juhtus ühe õpilasega õnnetus. Infokasti pealkiri: „Skandaali tekitas ka möödunudaastane Jukude pidu”.

Oma Saar kirjeldas juhtunut läbi kolme allika ning ei laiendanud seda koolini ega otsinud süüdlasi ja võimalikke karistusi. Pigem spekulatsioonid allikad seda, mis kinniseotud õpilasega võinuks juhtuda, kui keegi teda päästnud poleks. Seda tegi ka Meie Maa.

Kummaski lehes ei saanud sõna kinniseotud poiss või poisi kinni sidunud tegelased.

Järgmised päevad

19. septembril jätkab teemat ajaleht Oma Saar, kes on kätte saanud poodi kinni teibitud noormehe. Pealkiri: „Teibiskandaali” osalised: tegime ainult nalja”.

Oma Saar ei ole ikka veel loos erilist skandaali näinud, mille üle diskuteerima hakata. Artiklis nimetatakse juhtunut „äpardunud naljaks” ning osaline kinnitab, et see oligi nali ning midagi hullu temaga ei tehtud. Ta ütles, et sai hingata kenasti ning mingit kukkumise ohtu tal polnud. Ka on räägitud teipijatega, kelle jutust tuleb välja, et asjaosalised läksid vaid eemale asja vaatama ning plaanisid poisi hiljem ise lahti päästa, kuid murelikud kodanikud jõudsid ette. Eemalolek kestis vaid minuti.

Oma Saare allikateks on kinniseotu, sidujad ning kooli õpetaja, kes kirjeldas, millisena Jukude nädal koolis kavatsesid olla.

Artikkel asub samas kohas, kus eelmise päeva artikkel - 2. lehekülje põhiloona. Fotol sama käsipuu, kuhu poiss kinni seoti. Pildi allkiri: „JULMAD NALJAD. Selle käsipuu külge sidusid abiturientid üleeile Kuressaare gümnaasiumi 10. klassi õpilase.”

Samal päeval on ka Meie Maa teemaga tegelenud. Taas asja suurelt ette võttes. Seekord on artikkel lehe 4. küljel veelgi suuremalt välja mängitud kui päev varem. Miks lugu nii kaugel on, kui ta nii suurelt esitatud? Arvestades reklaamide rohkust lehes, ja seda, et reklaamid on prioriteet, ei oleks nii pikk lugu mujale mahtunud. Samas on viide artiklile esiküljel õpetaja tsitaadiga esile tõstetud.

Peaaegu veerandi lehekülje suurusel fotol jooksevad õpilased ravis mööda samast käsipuust. Allkiri: „POPP KOHT: Raekeskust külastasid kolmapäeval ka teised Jukude nädalat pidavad õpilased, kes mööduvad fotol kohast, kust kinniteibitud noormees mõned tunnid varem oli päästetud.”

Pealkirja all „Koolipoisi kinniteipimine toob asjaosalistele karistuse” kirjutatud artikli juhtlõigus öeldakse, et ehkki intsidendi osalised ja kannatanu ema peavad juhtunud süütuks naljaks, algatas politsei uurimiseks kriminaalmenetluse.

Meie Maa allikateks on kinniseotud poisi ema, kaks politsei pressiesindajat, sama õpetaja, kes Oma Saareski ning lillepoe müüja.

Õpetaja räägib sama, mida Oma Saares ning ema räägib, et tegu oli naljaga ning temal pretensioone ei ole. (Sama, mida Oma Saares asjaosalised.) Asjaosalisi ei ole küsitletud ning sündmuste kirjeldus tuleb läbi õpetaja ja ema ning lillemüüja. Poisi ema ütleb, et tema meelest polnud lugu üldse hull, vaid hull oli seda hoopis lugeda sellisena nagu hommikul lehes kirjeldatud. Meie Maa ajab taga seda, et kes ja kelle poolt karistatud saab, kas politsei või vähemalt kooli poolt. Ülejäänud lugu kordab eelmise päeva artiklit.

Sel päeval on mõlemad lehed otsustanud teibijuhtumi oma juhtkirjades tõstatada. Ehk saame teada, mis seisukohtadel ajalehed sündmuse koha pealt on?

Oma Saare juhtkiri küsib „Kas asi oli ikka nii karvane?”. Juhtkirjas heidetakse ette, et sündmuse kirjeldused jõudsid meediasse enne kui asjaolud selged ning et Õhtulehes lavastati artikli juurde räige mulje loonud foto. Öeldakse, et koolipoisid on koerust täis ning kahetsetakse, et nalja tegemise pärast kriminaalasi algatatud. Juhtunu võrdluseks tuuakse Kevade tegelaste näited: Toots oleks tänapäeval kindlasti politseis lõpetanud.

Meie Maa juhtkiri kannab pealkirja „Taunid” ja kummipead”. Nende seisukohalt on teibiskandaal kiil, mis põlvkondade vahele lajatas. „Vanad kummipead laidavad, noored irvitavad”. Meie Maa küsib, mis siis kui midagi oleks juhtunud? Nalja ja ohtliku rumaluse piirid on nende sõnul haprad ning meil kõigil oleks juhtunust vaja õppida. „Õnnetus ei olnud kaugel, selle hoidis ära kodanike

hoolivus.”

Kokkuvõtvat

Näib, et mõlemad lehed on jäänud teisel päeval selle juurde, mis esimeselgi. Oma Saar kirjeldab sündmusi võimalikult mitmest allikast ja võimalikult lähedalt asjaosalistele, Meie Maa rõhk on süüdlaste otsimisel ning karistustel. Sündmuste kirjeldus toimub ka teisel päeval läbi teiste allikate.

Ka juhtkirjades hoiavad lehed sama joont, mis esimesel päeval. Oma Saare suhtumine on „poisid jäävad poisteks, aga tegudel on tagajärjed”, Meie Maa on õpetavam ning leiab konflikti põlvkondade vahel. See on päris huvitav selles mõttes, et see konflikt, mida Meie Maa esile toob, esineb mingil kujul ka kahe lehe vahel - Oma Saar justkui näeb juhtunus „nalja”, Meie Maa „ohtlikku rumalust”.

Meie Maa keelekasutus on mõnevõrra laetum, Oma Saarel rahulikum.

20. septembril avaldab sel teemal viimase kirjutise Oma Saar. Mitte enam ajakirjanike sulest, vaid ühe lugeja kommentaari. Tegemist on sama kooli 1. lennu vilistlasega, kes kirjutab sellest, kuidas nad alustasid koolis Jukude traditsiooni 30 aastat tagasi. Ütleb, et traditsiooni algatajad sellisena seda traditsiooni küll näha ei taha nagu nüüd juhtus. Nende ajal tantsiti ja tehti viktoriine ning kõige hullem asi oli piprapannkoogi söömine. Ütleb, et tal on valus lugeda selliseid asju ning soovitab kõigil ikka kenad lapsed edasi olla.

Viimane viide „teibiskandaalile” tuleb 10. detsembri Oma Saare artiklist „75 protsenti olmevägivalla all kannatanutest on naised”, millest selgub, et peeti kodanikukomisjoni ja naiste ümarlauda, mis ajendatud „teibiskandaalist”. Selgub ka, et sellest teemast väga palju ei räägitud, sest kooli psühholoog kinnitas, et tegu oli tõesti vaid järelemõtlematu naljaga.

Lugu kestis vaid mõned päevad. Skandaalsemalt sekkus Meie Maa, kasutades rohkem hinnanguid, lisades dramaatikat oma lugudesse, üritades leida süüdlast, kuigi osaliste hinnangul seda ei olnud.

Konflikti keskmes olid pahaaimamatud õpilased, kes oma hinnangul tegid vaid lõbusa nalja. Süüdlase otsinguil tiriti loosse ka kool, ehkki tuli välja, et kool ei puutunud rohkem asjasse kui see, et õpilased muul ajal on sealt koolist. Koolis toimuvate sündmustega otseselt seotud ei olnud, sellist aktsiooni polnud ette nähtud.

Avalikkuse reaktsioon oli väga vastuoluline ja rohke. Nagu ka meediakajastused (lugu jõudis paljudesse üle-eestilistesse kanalitesse, ka telesse). Osa lugejaid olid väga resoluutsed ning hakkasid samuti nõudma, et keegi karistada saaks. Teine osa ainult naeris ja ütles, et saage üle, midagi ei juhtunud ju (Sellele viitas Meie Maa juhtkiri.). Ajalehtede lähenemise erinevus toodi ka kommentaarides välja ning sellest tekkis ka väike arutelu.

Tuleb tunnistada, et suurem skandaal jäi mõlemalt poolt ära. Ajakirjanduse seisukohast oleks võibolla võinud oodata, et kaevatakse veelgi rohkem, puhutakse veelgi rohkem tundeid lõkkele. Näiteks võinuks välja tuua erinevad koolivägivalla juhtumid. Saaremaal Leisist on teada, et üks õpilane seoti kunagi puu külge kinni. Aasta varem on samas koolis ristimise käigus veelgi kannatada saanud. Üks tüdruk kukkus valusalt. (Meie Maa tõi selle välja esimesel päeval infokastis.)

Paralleele oleks saanud veelgi tõmmata. Võibolla olekski see juhtunud, kui asjaosalised ise sõna poleks võtnud, kuid näib, et asjaosaliste kinnitused rahustasid loo maha.

Nagu näha, kajastasid mõlemad lehed antud teemat, kuid mõnevõrra erinevalt. Selle töö kontekstis tähendab see ehk seda, et teemade olemasolu võrreldes saab öelda, millest ajalehed räägivad või ei räägi, millest nad lugejat informeerivad, kuid ei saa öelda, et lehed sellepärast oma iseloomult sarnased oleksid.

Selle näite põhjal ei ole kaks lehte, mis sama teemat kajastavad, tingimata ühesugused. Lehtede rõhuasetused on erinevad. Selle taga võivad olla, kas tegijate valikud, eelistused või juhus - millist infot ja milliseid allikaid õnnestus teemat käsitledes tabada.

5. PEATÜKK. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

5.1. Kuulutused

Leinakuulutuste avaldamine oli omal ajal Meie Maas üks oluline trump konkurentide turult tõukamiseks, rääkis Meie Maa toimetaja Heli Salong (Lisa 7). Käesoleva uuringu põhjal võib väita, et selle mõjud on siia maani tunda. Lugejate poolne hinnang Meie Maa kuulutusteküljele on kõrgem kui Oma Saare kuulutustele ning leinakuulutuste hulk Meie Maas on kordades suurem kui Oma Saares.

Mõlema lehe tegijad ütlevad, et leinakuulutused on see, mis lugejaid lehe küljes hoiab. „Maakonna lehtede puhul on üks ja ainuke reegel - sa oled turuliider siis, kui sinu käes on surmakuulutused. See ongi kõige suurem sisuline erinevus kahe lehe vahel. Nii kaua kui teine leht surmakuulutusi ja lehmamüügikuulutusi kätte ei saa, ei saa ta turuliidriks,” tõi Salong välja.

„Ma usun, et kui Oma Saares oleks kaastundeavaldusi rohkem, oleks teatud kindlat tellijat ka lihtsam kinni püüda,” ütles Oma Saare peatoimetaja Tiina Luks (Lisa 6).

Seda näib kinnitavat ka lehtede tiraažide võrdlus. Lehel, kus ilmub keskmiselt alla 2 leinakuulutuse numbri kohta (Oma Saar), on tiraaž kaks korda väiksem kui lehes, milles leinakuulutusi keskmiselt 16 tükki numbri kohta.

Meie Maas ilmus vaadeldud perioodil 786 leinakuulutust rohkem ning need moodustasid kõigist kuulutustest 22%. Oma Saares vaid 3%.

Oma Saare kuulutustekülge hindas „pigem huvitavaks” 14 küsitletut 38-st, Meie Maa külge aga 18. Mõlema lehe jälgijad hindasid kummagi lehe kuulutusi kõrgemalt, kuid vahe oli endiselt nähtav - Oma Saarel 6, Meie Maal 8 lugejat.

Kuulutustekülge ei tekita lugejate seas suurt vastuolu. Kõigist küsitletutest peab Oma Saare kuulutustekülge „pigem kehvaks” 8, Meie Maa külge 7. Mõlema lehe jälgijaist Meie Maa ja Oma Saare külge võrdselt 2.

Kui vaja oleks, paneks 27 lehelugejat 38-st leinakuulutuse Meie Maasse ning rohkem kui pooled teeks seda ka müügikuulutusega.

Võib järeldada, et lugejatel on harjumus panna leinakuulutusi sinna, kus neid juba ees on. See võib

olla põhjendatud sellega, et siis teatakse, kust kohast leinakuulutusi otsida, kui vaja peaks olema.

Lugejate hoidmise ning leinakuulutuste rohkuse seose näiteks võib tuua selle, et Meie Maal on viimase 15 aasta jooksul õnnestunud konkurendilt üle võtta nii kuulutused kui ka kliendid. Heli Salong selgitab töö lisas olevas intervjuus, kuidas Meie Maa hakkas pakkuma tasuta leinakuulutusi, et võistelda tollaegse Saarte Häälega. Sama nippi üritas ka Oma Saar, kuid Meie Maa ei ole lugejaid tiraažinumbrite järgi loovutanud. Salongi hinnangul on asi selles, et praegused ajalehed on mõlemad sisuliselt tunduvalt tugevamad kui omal ajal konkureerinud lehed.

„Siis hakkasime ka sisu paremaks tegema ja see hetk, kui olime saanud surmakuulutused enda kätte, sest ka leht oli läinud paremaks, siis me olime võitnud. Aga tänasel päeval Meie Maa ei ole nii halb, et Oma Saar sisuga saaks saavutada sellise võidu, et surmakuulutused koliksid üle Oma Saarde,” rääkis Salong.

Ülaltoodust ilmneb, et lehes avaldatud leinakuulutustel, lehe sisul ning lugejate hulgal on tugevad seosed.

Siit tõstatub huvitav küsimus. Kui leinakuulutused moodustavad rohkem kui viiendiku kuulutuste arvust ja lehes on keskmiselt 16 leinakuulutust päevas nagu Meie Maa puhul, siis kas ei jää kuulutaja kaastundeavaldus teiste leinakuulutuste sisse peitu? Kas leinakuulutuste eesmärgiks on olla lihtsalt olemas või olla ka märgatavad? Praegusel juhul oleks Oma Saarde paigutatud leinakuulutus kindlasti silmatorkavam.

Kui leinakuulutused on mõeldud kaastunde avaldamiseks lähedastele, mitte märkamiseks, siis milleks neid ajalehes avaldada, võiks ju inimesele personaalselt kaastunnet avaldada? Nii näiteks kirjutas üks küsitletu ankeedis, et tema ei paneks üldse leinakuulutust ajalehte.

Et Oma Saar leinakuulutustele rõhku paneb, näitab seegi, et eelmisel aastal, kui nähti, et lugejad ise leinakuulutusi lehte ei too, hakati ametlike teadete põhjal avaldama kuulutuste küljel rahvasuus ühishaudadeks kutsutud kuulutusi. Tegu oli musta kastiga, kus sees kõigi nädala jooksul lahkunute nimed ametlike andmete alusel.

Uue nähtusena tekkisid hiljuti leinakuulutustele personaalse side loomiseks kadunukeste pildid. Kas need otsused on avaldanud mõju leinakuulutuste kasvule, ei saa selle töö põhjal öelda, sest tegu on veel liiga uudsete nähtustega.

Meie Maa toimetaja Heli Salong toob välja huvitava tähelepaneku, mille kohaselt leinakuulutus ajalehes ei ole pelgalt kaastundeavaldus ega müügikuulutus pelgalt müügikuulutus, vaid need kannavad sama olulist uudislikku tähendust nagu ajalehe uudisteküljed. „Inimene tahab siiski, isegi kui ta ei osta, näha, et naabrimees müüb oma traktori ära. See on talle ka uudis. Ja eriti surmakuulutused. „Ei teadnudki, et see on surnud!” „Vaata, mis ta neiupõlvenimi oli!”” rääkis Salong.

Äri- ja müügikuulutusi oli vaadeldud perioodil Oma Saares 299 ühiku võrra enam, kuid sellegipoolest eelistavad küsitluse järgi lugejad kuulutada Meie Maas. Erinevalt leinakuulutustest on ärikuulutuste puhul suurem auditoorium põhjendatud - iga lugeja on potentsiaalne ostja, mida rohkem neid, seda parem. Võiks eeldada, et lugejad koonduvad sinna, kus on rohkem müügikuulutusi - nagu vanadel aegadel koguneti linna keskväljakul asunud turule kauplema. Kuid seda pole juhtunud.

Meie Maasse müügikuulutuse panemise mõte ei peitu suuremas kauplejate hulgas, vaid tõenäoliselt just tarbijate hulgas. Meie Maa tiraaž oli EALL andmeil 2008. aasta aprillis 3000 ühiku võrra suurem.

See töö ei keskendu küll süvaintervjuudele lehelugejatega, kuid küsitluse käigus teatas üks Oma Saare lugeja, et tema lõpetas eelmisel aastal Meie Maa tellimise ning hakkas Oma Saart tellima just sellepärast, et Meie Maas on liiga palju leinakuulutusi. „Miks ma pean nende lugemise eest maksma?” küsis lugeja.

Üks huvitav lehelugeja oli aga selline, kes jälgis Oma Saarest ainult justnimelt kuulutusi. Tema jaoks olid need enam-vähem piisavalt kajastatud. Kõnealune küsitletu oli ka ainus, kes paneks müügikuulutuse Meie Maasse, kuid surmakuulutuse Oma Saarde.

Eranditest võib välja tuua lehelugeja, kes kuulutustele kommentaariks märkis: „Paneks kuulutuse sinna, kumb lähemal asub. Vahet pole.” Teine lugeja kommenteerib kuulutuste juures, et paneks kuulutused Meie Maasse, sest „vist on Meie Maas odavam”.

Kokkuvõtvalt võib kuulutuste teema lõpetuseks öelda, et töö esimene hüpotees, mille järgi Meie Maa eelistamise üks põhjustest on Meie Maa kuulutustekülg koos leinakuulutustega, võib vastata tõele. Seda juhul, kui ajakirjanduslik sisu konkurendist oluliselt ei erine. Seda vaadeldakse siin töös järgnevates alapunktides.

5.2. Meie Maa

Ühe uurimisküsimusena sai välja pakutud, et Meie Maa on temaatikalt maainimestele, põllumeestele ja vanuritele suunatud. Kui võtta selle indikaatoriteks teemad põllumajandus, tervis, külaelu, sotsiaalteemad, ajalugu, on tulemused järgmised.

Kõigist artiklitest moodustavad põllumajandusteemad 4,4%, tervise teemad 1%, külaelu teemad 1,9%, ajalugu 2,4% ning sotsiaalteemad 2,8%. Kuigi vahed ei ole ülearu suured, on kõiki neid teemasid peale põllumajanduse Oma Saares suhtarvult rohkem kajastatud.

Sellest võib järeldada, et puhtalt teemade olemasolu poolest ei ole Meie Maa rohkem maa- ja põllumeeste ning vanurite leht. Kuna vastavate teemade esinemissagedus võrreldes muude teemadega on märgatavalt väiksem mõlemas lehes, võib väita, et kumbki leht ei ole teemade valiku põhjal end positsioneerinud eriliselt nendele sihtgruppidele.

„/.../otseselt me ei ole teadvustanud, et me peame tegema kõik selleks, et haarata seda gruppi ja seda gruppi. Ma usun, kes lehte loevad, nad haaravad igast uudisest midagi, kuna see on oma maakond,” ütles ka Meie Maa toimetaja Heli Salong.

See on huvitav, sest praegusel juhul saab välja tuua vanuritele suunatuse vaid Meie Maa puhul, ja sedagi vaid kuulutustekülje põhjal. Mõlema lehe tegijate sõnul ollakse vanurite sihtgrupist vägagi huvitatud, kuid temaatiliselt spetsiaalselt neile suunatud artikleid on lehes suhteliselt vähe.

Loomulikult ei tohi välistada aga seda, et esile toodud sihtgrupid soovivad ajalehest saada infot ka muudel teemadel, teemadel, mida lehtedes rohkem on - kultuur, majandus, sport, krimi.

Kõikidest küsitletutest peab põllumajandust Meie Maas „pigem huvitavaks” 4 ja „pigem mittehuvitavaks” lausa 18. Tervise teemasid peab huvitavaks ligi veerand küsitletutest ning sama palju pigem ei pea. Sama käib külaelu teemade kohta.

See näitab, et Meie Maa on küll konkurendist rohkem suunatud põllumajandusele, kuid ei tee seda piisavalt huvitavalt, et sellega endale lugejaid saada. See järeldus on mõnevõrra meelevaldne, sest on tehtud küsitluse põhjal, mis viidi läbi linnas kevadisel ajal, mil põllumees suure tõenäosusega tööga ametis oli.

Praktiliselt esindamata on ka kalanduse temaatika.

Kui vaadata, et suurem osa lugejaid on oma lemmikteemadega rahul ning nõ vanainimeste ja maainimeste teemad on minimaalselt esindatud, siis antud tulemustest paistab, et Meie Maa ei ole teemade poolest silmatorkavalt maainimeste ja vanurite ajaleht.

Pigem on Meie Maa sisu poolest spordileht, mis kajastab palju kultuuri, majandust ja üle-eestilisi teemasid. Selles rääkis ka Meie Maa toimetaja intervjuus, kus avaldas arvamust, et võibolla on nende lehes sporti liiga palju, kuid samas on spordi näol tegu valdkonnaga, mis eriti silmatorkavalt loob kogukonnatunnet. „/.../ et seal on ära toodud mingi külavõistluse esimene, teine ja kolmas koht, see annab teatud fenomeni. Sel hetkel tormavad emad, isad ja vanaemad seda lehte ostma, kui nende poeg on külas palliviskes kolmanda koha saanud.” (Lisa 7)

5.3. Oma Saar

Ühe uurimisküsimusena sai välja pakutud, et Meie Maa ja Oma Saare kajastatavad teemad on erinevad ning lehti loetakse eristuva just selle pärast. Sellest aspektist vaadates ei ole asjad selged midagi. Kõige levinumad teemad on mõlemas lehes väikese järjekorralise ja mahulise erinevusega kultuur, sport, krimi, majandus.

Selgemalt eristuvad näiteks sport, mis on Meie Maas kõige levinum valdkond, moodustades 14,7% kõigist artiklitest. Oma Saares on spordi osakaal 9,4%. Kuid mõlemas lehes on sport esimese kahe teema seas. Oma Saare populaarseim valdkond on kultuur - 11,4% artiklitest. Sama osakaal on kultuuril ka Meie Maas.

Tõenäoliselt mängib nende teemade rohkuse juures rolli juba varem mainitud maakonnalehe kogukonna tegemisi kajastav iseloom. Eriti just spordi ja kultuuri lood on lehtedes sellised, kus osalisteks, tegelasteks on inimesed rahva seast, kes võistlevad, etlevad ja laulavad. Just nendest teemadest tulevad võidukäigud ja tublid inimesed, kelle tegemiste kajastamine ühendab kogukonda, millest rääkis sissejuhatuses viidatud Jock Lauterer *community journalismi* juures.

Ainus päris tuntavalt eristuv temaatika erinevus Oma Saare ja Meie Maa vahel on nende andmete põhjal üle-eestilised teemad. Meie Maas on üle-eestilisi teemasid 11,3%, kuid Oma Saares vaid 4,2%. Meie Maas on Eesti teemad kolmandal kohal, Oma Saares kaheksandal.

Kui andmeid lähemalt vaadata, siis erinevus tuleb tugevalt esile just arvamusaluste juures. Kui „Eesti” uudiseid on mõlemas lehes sama palju, siis arvamusalusteid on Meie Maas 60 tükki rohkem. Vahe on tingitud sellest, et Oma Saare peatoimetaja sõnul on nemad öelnud kindla „ei”

arvamusartiklitele, mille autoriteks Eesti poliitikud ja „arvamusliidrid”, kes saadavad neid samu lugusid igasse maakonnalehte. Meie Maa arvamuskülgedel esineb selliseid arvajaid pea iga päev.

Heli Salong märkis, et temagi eelistaks, kui Meie Maa töötaks rohkem selle nimel, et saada endale pigem kohalikke arvajaid.

Selle uurimustöö andmete põhjal ei saa väita, et Oma Saar ja Meie Maa oma temaatikalt oluliselt erineksid, väljaarvatud Meie Maa üle-eestiliste teemade aspekt. Küll aga võib välja tuua, et Oma Saares esineb enamikke teemasid Meie Maast suhtarvuliselt rohkem.

Selle põhjuseks võib nähtavasti pidada üle-eestiliste ja sporditeemade rohkust Meie Maas. Kahe peale kokku võtavad need lehe sisust 26%, mis jätab teiste teemade jaoks vähem ruumi. Teemad, mis Oma Saares rohkem kajastatud kui Meie Maas, ei moodusta viimasega võrreldes nii suuri vahesid. Sport ja üle-eestilised teemad võtavad Oma saares 11%. Kui lisada mõlemale juurde veel sageduselt kolmas teema, siis Meie Maa tipp 3 võtab 37,5% lehe sisust, Oma Saare tipp 3 aga 30% lehe sisust.

Põhimõtteliselt võib lisaks sellele, et Oma Saares leiavad erineva valdkonna artiklid suhteliselt rohkem kajastamist, ka väita, et Oma Saare puhul on lehelugejate lemmikteemad paremini kajastatud - rahulolematuid on küsitluse järgi vähem kui Meie Maa puhul.

Teemade sarnasuse kontekstis on huvitav välja tuua ankeedile vastanud lugeja, kes väitis, et loeb Meie Maad rohkem, suisa mitu korda päevas internetist. Samas märkis ta oma lemmikteemadeks „Saaremaa uudised” ja krimi, mida Oma Saares võiks rohkem olla ning mida Meie Maas on piisavalt. Antud uurimuse põhjal on tegu inimlike hoiakutega, mis ei leia analüüsis kinnitust, sest krimi osakaal Oma Saares on suurem ning ka kvantitatiivselt on neid kolmandiku võrra rohkem.

Üks lugeja, kes Meie Maad sagedamini loeb, hindas aga teemade valikul Oma Saare teemasid kõrgemalt ning ütles, et Oma Saares on teemad paremini kajastatud kui Meie Maas. Viimast on ta lugenud üle kümne aasta, Oma Saart aga selle uuesti ilmuma hakkamise ajast.

Ka Oma Saare lugejate seas on selline, kes hindab oma lemmikteemasid Meie Maas paremini kajastatud olevateks.

Segadust lugejate seas näitab ühe küsitletu juhtum, kes loeb enda sõnul Meie Maad sagedamini, aga hindab teemasid Oma Saares huvitavamateks. Kui vaadata, kuidas ta hindab ajakirjanikke, siis alati

huvitavateks ajakirjanikeks pakub ta neid, kes kirjutavad teemadel, mida ta kõige nõrgemalt hindab. Ka Oma Saare lugejate seas on säärane.

Siinkohal ei saa rõhutamata jätta, et siin toodud tulemused ja nende tõlgendamine tuginevad vaid teemade võrdlusele ning illustreerivale lugejaküsitlusele. Põhjalikum lugejaküsitlus ning kvalitatiivne sisuanalüüs võivad anda erinevaid tulemusi, aga need on ka hoopis teise, võibolla tulevase töö sisuks.

Nagu juhtumianalüüsist näha, võib üht teemat kajastada erineval moel, rõhutades seejuures erinevaid asju, laiendades teemat või üritades teemat rahulikumalt käsitleda. See on see reaalsuse konstrueerimine, reaalsusega manipuleerimine, millest rääkisid Shoemaker ja Reese. Oma Saare ja Meie Maa vahel selliste erinevuste kaardistamiseks jäägu tulevane uurimus, mille tulemused kahtlemata väga põnevad võivad tulla.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö „Saaremaa päevalehtede temaatika 21. sajandi lävepakul (2008/2009)” eesmärgiks oli uurida, kas kahe konkureeriva Saaremaa päevalehe eelistamisel lugejate poolt on pigem põhjuseks kummagi lehe teineteisest eristuv teemade valik või mitte. Kas ajalehe võtmise või jätmise taga võib olulist rolli mängida eristuv kuulutuste külje sisu. Samuti püüti sisuanalüüsi põhjal selgitada, kas üks ajaleht on teisest rohkem vanuritele, põllumeestele ja maainimestele suunatud. Seda 2008. aasta lehtedest võetud valimi ja lugejaküsitluse põhjal.

Uurimustööst tuleb välja, et kaks konkureerivat maakonnalehte teemade valikult väga oluliselt teineteisest ei eristu. Üldplaanis on kajastatavad teemad ning nende osakaal lehtedes võrreldavad, levinuimad teemad on väikeste järjekorraerinevustega mõlemas lehes samad.

Meie Maas tõusevad eristuvalt esile üle-eestilised teemad ning sport, mis kokku võtavad lehe artiklitest 26%. Kuna see on suur hulk, siis jääb ülejäänud teemade osakaal väiksemaks. Oma Saares nii tugevalt eristuvaid teemasid ei ole (sport ja kultuur koos võtavad 20%) ning seetõttu on arusaadav, et vähemesindatud teemade osakaal on Oma Saare kogu artiklite mahust suurem kui Meie Maas.

Küsitluse järgi oli Oma Saart lugevatest inimestest lehega rahulolevaid rohkem kui Meie Maad lugevate inimeste hulgas ning rahulolematuid on samuti vähem.

Tõeliselt tugev sisuline erinevus kahes lehes peidab end lehtede kuulutuste külgedel. Kui Oma Saares ilmub mõnevõrra rohkem äri- ja müügikuulutusi, siis Meie Maaga võrreldes ei torka leinakuulutused Oma Saares üldse silma.

Tõenäoliselt mängivad ühe või teise lehe eelistamisel rolli veel mitmed faktorid. Nagu sisuanalüüs näitab, siis pigem emotsionaalsed faktorid. Tõenäoliselt lugejate konservatiivsus, harjumus, võibolla tutvused või see, et lehte loetakse näiteks töö juures, kuhu on tellitud üks kahest lehest.

Kui McQuail tõi välja meedia mitmekesisuse olulisuse, siis Saaremaa konkureerivaid lehti vaadates võib ta veidi pettuda. Lehtede vahel eksisteerib eluterve konkurents, mis teeb lehed küll operatiivsemaks, kuid samas tekitab konkurents hirmu erinevaid asju proovida. Mõlemad lehed kirjutavad samadest asjadest, üritades seda teisest paremini teha, mitte ei otsi omale eristuvaid sihtgruppe.

Kuid kui ette võtta mõlemad lehed ühe ja sama teema kajastamisel, siis on näha, et lehed erinevad oma „iseloomult” mõnevõrra.

Edaspidi sama teemaga tegeledes võikski rohkem uurida kvalitatiivse sisuanalüüsi abil, millised kummagi lehe „iseloomud” täpsemalt on. Võiks ka näiteks uurida võimalusi, kuidas üks leht teisest eristuda saaks, samas säilitades või isegi võites lugejaskonda. Võibolla ei ole Saaremaal mõistlik kahte konkureerivat päevalehte välja anda, vaid üks võiks olla nädalaleht nagu see varem olnud on?

SUMMARY

The purpose of these theses „The topics of Saaremaa Daily Newspapers at the Doorstep of 21st Century (2008/2009)” was to see if readers could be preferring either of two competing daily newspapers because of differing topics. Could it be that readers choose their paper due to differing „classifieds” section of newspapers? Also, using quantitative content analysis, this paper tryd to see if one of the competing newspapers is aimed more at elderly, farmers and people living in countryside. This was done according to a small readers survey and analysis of both papers using the same sample from the year 2008.

According to this research the two papers do not differ substantially when compared topics they cover. The big picture is that most frequently covered topics are the same with a tiny differents in their position at the top.

Meie Maa covers a bit more general Estonian topics and sport which together take 26% of all articles in that newspaper. Since it's a huge amount there will be less room for other topics. Oma Saar doesn't have topics that come out as vividly and therefore less frequent topics are covered a bit more often than in Meie Maa.

According to the survey the readers of Oma Saar are more satisfied with their paper and there are less not satisfied readers among them.

The only really strong differents between two newspapers was seen at the classifieds sections. One can see a bit more business adverts in Oma Saar. But when it comes to funeral announcements then Meie Maa is the true leader.

There are probably other things to consider about readers choosing their paper. More emotional things like habit for example.

But if we look more deeply inside the newspapers, past the topics, we can see that the two have clearly different characteristics covering the same topics. Future research in this could look into these characteristics and bring out means how these newspapers could contrast each other more. Maybe Saaremaa doesn't need two daily newspapers but one daily and one weekly magazine?

KASUTATUD KIRJANDUS JA ALLIKAD:

Ammas, Andres (1993) „Konkureeriv kohalik ajakirjandus „Lääne Elu” ja „Läänlase” näitel” Käsikiri Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis.

BNS (1997) „Saaremaal hakkab ilmuma kolmas ajaleht” Eesti Päevaleht, 2. detsember 1997

BNS (1999) „Ajaleht Saarlane lõpetas ilmumise” Eesti Päevaleht, 23. märts 1999

Eesti Ajalehtede Liidu kodulehekülg www.eall.ee/tiraazhid

Hallik-Konnula, Airi (2001) „Maakonnalehtede areng 1990ndatel aastatel ja tulevikuperspektiiv”, bakalaureusetöö, Tartu Ülikool

Hennoste, Tiit (2008) „Uudise käsiraamat: kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serverida ajaleheuudist” 2., kohendatud trükk, Tartu Ülikooli Kirjastus

Kider, Karl (1919) „Lugejatele”, Meie Maa 2. aprill 1919 nr 1

Kuivjõgi, Veljo (2000) „Ehitusfirma Tesman - maakonna kasulikem ettevõtte aastal 2000”, Meie Maa, 28. detsember 2000

Lauterer, Jock (2005) „Community Journalism: The Personal Approach”, Marion Street Press

McQuail, Denis (2003) „McQuaili massikommunikatsiooni teooria”, Tartu Ülikooli Kirjastus

Meie Maa (1919), Meie Maa reklaam lk 3; 2. aprill 1919 nr 1

Meie Maa (2008) „Tänane päev” juhtkiri, Meie Maa, 19. jaan 2008

Meie Maa (2008.18.09) „Õpilase teipimine pani Jukude nädala jätkumisele küsimärgi”, Meie Maa, 18. september

Meie Maa (2008.19.09) „Koolipoisi kinniteipimine toob asjaosalistele karistuse”, Meie Maa 19. september

Murumets, Jaan (1992) „Lääne-Eesti kohalike lehtede võrdlev analüüs”, diplomitöö, Tartu 1992. Käsikiri Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis.

Oma Saar (2008.18.09) „Noored teipisid seotud silmadega koolivenna kaupluse käsipuu külge”, Oma Saar, 18. september

Oma Saar (2008.19.09) „„Teibiskandaali” osalised: tegime ainult nalja”, Oma Saar, 19. september

Oma Saar (2008.20.09) Vastukaja „Olge kenad lapsed!”, Oma Saar, 20. september

Peegel, Juhan, koost. (1994) „Eesti ajakirjanduse teed ja ristteed: Eesti ajakirjanduse arengust (XVII sajandist XX sajandini)” Olion

Pesti, Olavi (2009) „125 aastat tagasi ilmus ajalehe „Saarlane” esimene number”, Meie Maa 5. jaanuar

Reinart, Tiit (1990) „Ajalehe Meie Maa ühiskondlik-poliitiline suunitlus” diplomitöö, Tartu 1990. Käsikiri Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis.

Ritari, Tiiu (1998) „Saaremaa suurim ajaleht omandas konkurendi tellijad” Postimees, 19. september 1998

Shoemaker, Pamela J., Reese, Stephen D. (1991) „Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content” Longman Publishing Group.

Vihalemm, Peeter, toim. (2004) „Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004”, Tartu Ülikooli Kirjastus

LISA 1 MEIE MAA JA OMA SAARE TIRAAŽID

Tiraažid	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Meie Maa		7	7	6,3	6,3	6,9	7,4	7,5	7,8	8,2	8,5	9,1	8,9	8,2	8,2	8,1
Oma Saar	15	17,6	14,2	13,8	10,3	9,1	6,2	4,4	3,6	3,5						

Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004

toimetaja Peeter Vihalemm

Lisatabel 3.7. Peamiste Eesti ajalehtede tiraažid 1985-2004

	2007 jaan	veeb	märts	aprill	mai	juuni	juuli	aug	sept	okt	nov	dets
Meie Maa	7,8	7,8	7,7	7,4	7,5	7,6	7,5	7,6	7,6	7,7	7,7	7,9
Oma Saar	4	4,5	4,5	3,5	3,2	2,9	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	4

	2008	jaan	veeb	märts	aprill	mai	juuni	juuli	aug	sept	okt	nov	dets
Meie Maa		7,5	7,5	7,5	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,5	7,4
Oma Saar		2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.9	3	3	3.5	3	3	3

	2009 jaan	veeb	märts	aprill
Meie Maa	7,3	7,4	7,4	7,4
Oma Saar	3	3	3,1	4,5

EALL liikmeslehtede keskmised tiraažid

Trükikodade andmetel, tuhandetes

<http://www.eall.ee/tiraazhid/>

LISA 2

Küsimustik maakonna päevalehtede Meie Maa ja Oma Saar kohta

Hea vastaja!

Antud küsimustik on koostatud õppetöö raames Tartu Ülikooli Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis. Küsimustiku andmed on anonüümsed ning neid töötleb vaid küsimustiku koostaja, üliõpilane Sergo Selder ning aine õppejõud nii palju kui tudengi juhendamiseks vajalik.

Küsimustiku põhjal valmib uurimustöö.

Palun sellele mõeldes vastata küsimustele rahulikult ning ausalt, pidades silmas, et siin ei ole õigeid või valesid vastuseid. Sooviks on teada saada Teie arvamusi ning hinnanguid.

Vastamiseks tehke ring ümber sobivale vastusevariandile.

Head vastamist!

Ette tänades

Sergo Selder
sergo.selder@ut.ee

1. Kui tihti Te tavaliselt loete Meie Maad?

a) iga päev; b) paar-kolm korda nädalas; c) kord nädalas; d) harvem kui kord nädalas; e) mitte kunagi

1.1 Kui tihti Te tavaliselt loete Oma Saart?

a) iga päev; b) paar-kolm korda nädalas; c) kord nädalas; d) harvem kui kord nädalas; e) mitte kunagi

2. Kui tihti Te loete Oma Saart internetis?

a) mitu korda päevas; b) üks kord päevas; c) paar-kolm korda nädalas; d) kord nädalas; e) harvem kui kord nädalas; f) mitte kunagi

2.1 Kui tihti Te loete Meie Maad internetis?

a) mitu korda päevas; b) üks kord päevas; c) paar-kolm korda nädalas; d) kord nädalas; e) harvem kui kord nädalas; f) mitte kunagi

3. Kui palju aega Te tavaliselt päevas kulutate Meie Maa lugemisele?

a) alla 15 minuti; b) 15-30 minutit; c) 30-45 minutit; d) 45 minutit kuni tund aega; e) üle tunni aja

3.1 Kui palju aega Te tavaliselt päevas kulutate Oma Saare lugemisele?

a) alla 15 minuti; b) 15-30 minutit; c) 30-45 minutit; d) 45 minutit kuni tund aega; e) üle tunni aja

4. Kas eelistate lugeda Oma Saart paberlehelt või internetist?

a) pigem internetist; b) pigem paberlehelt; c) võrdselt, ei ole kindlat eelistust

4.1 Kas eelistate lugeda Meie Maad paberlehelt või internetist?

a) pigem internetist; b) pigem paberlehelt; c) võrdselt, ei ole kindlat eelistust

5. Kuidas hindate teemade valikut Meie Maa eri osades?

0 - ei tea, ei loe; 1 - kehv, ei ole üldse huvitav; 2 - kehvapoolne, mitte eriti huvitav; 3 - mõnikord huvitav, mõnikord mitte; 4 - üldiselt hea, küllalt huvitav; 5 - väga hea, väga huvitav

a) Arvamuslood	0 1 2 3 4 5
b) Eesti uudised	0 1 2 3 4 5
c) Saaremaa uudised	0 1 2 3 4 5
d) Krimi - politsei / pääste uudised	0 1 2 3 4 5
e) Välismaa	0 1 2 3 4 5
f) Majandus	0 1 2 3 4 5
g) Kultuur	0 1 2 3 4 5
h) Sport	0 1 2 3 4 5
i) Meelelahutus	0 1 2 3 4 5
j) Kuulutused	0 1 2 3 4 5
k) Ajalugu	0 1 2 3 4 5
l) Põllumajandus	0 1 2 3 4 5
m) Religioon	0 1 2 3 4 5
n) Kommunaalteenused	0 1 2 3 4 5
o) Külaelu teemad	0 1 2 3 4 5
p) Koolinoorte tegemised	0 1 2 3 4 5
r) Tervis / meditsiin	0 1 2 3 4 5
s) Loodus / keskkond	0 1 2 3 4 5
t) Turism	0 1 2 3 4 5

5.1 Kuidas hindate teemade valikut Oma Saare eri osades?

0 - ei tea, ei loe; 1 - kehv, ei ole üldse huvitav; 2 - kehvapoolne, mitte eriti huvitav; 3 - mõnikord huvitav, mõnikord mitte; 4 - üldiselt hea, küllalt huvitav; 5 - väga hea, väga huvitav

a) Arvamuslood	0 1 2 3 4 5
b) Eesti uudised	0 1 2 3 4 5
c) Saaremaa uudised	0 1 2 3 4 5
d) Krimi - politsei / pääste uudised	0 1 2 3 4 5
e) Välismaa	0 1 2 3 4 5
f) Majandus	0 1 2 3 4 5
g) Kultuur	0 1 2 3 4 5
h) Sport	0 1 2 3 4 5
i) Meelelahutus	0 1 2 3 4 5
j) Kuulutused	0 1 2 3 4 5
k) Ajalugu	0 1 2 3 4 5
l) Põllumajandus	0 1 2 3 4 5
m) Religioon	0 1 2 3 4 5
n) Kommunaalteenused	0 1 2 3 4 5
o) Külaelu teemad	0 1 2 3 4 5
p) Koolinoorte tegemised	0 1 2 3 4 5
r) Tervis / meditsiin	0 1 2 3 4 5
s) Loodus / keskkond	0 1 2 3 4 5
t) Turism	0 1 2 3 4 5

6. Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Oma Saares kajastatud?

a) täiesti piisavalt; b) üldiselt piisavalt; c) enam-vähem piisavalt; d) võiks olla rohkem; e) täiesti ebapiisavalt

6.1 Kuidas on Teie hinnangul Teie lemmikteemad Meie Maas kajastatud?

a) täiesti piisavalt; b) üldiselt piisavalt; c) enam-vähem piisavalt; d) võiks olla rohkem; e) täiesti ebapiisavalt

7. Kas Meie Maa artiklid on Teie meelest ladusad ja hõlpsasti arusaadavad?

a) täiesti; b) pigem on; c) pigem ei ole; d) üldse ei ole

7.1 Kas Oma Saare artiklid on Teie meelest ladusad ja hõlpsasti arusaadavad?

a) täiesti; b) pigem on; c) pigem ei ole; d) üldse ei ole

8. Kui oluliseks peate enda jaoks uudiste jälgimist?

a) väga oluliseks; b) üldiselt oluliseks; c) ei oska öelda; d) mitte ülearu oluliseks; e) üldse mitte oluliseks

9. Kui kaua olete olnud Oma Saare lugeja?

a) üle 10 aasta; b) 5-10 aastat; c) üle 2 aasta; d) 1-2 aastat; e) alla 0,5-1 aastat; f) alla poole aasta

9.1. Kui kaua olete olnud Meie Maa lugeja?

a) üle 10 aasta; b) 5-10 aastat; c) 2 aastat; d) 1-2 aastat; e) alla 0,5-1 aastat; f) alla poole aasta

10. Kas oleksite nõus vahetama oma praeguse lehe teise vastu?

a) jah; b) täitsa võimalik; c) ei oska öelda; d) ei usu; e) kindlasti mitte

11. Kumba ajalehte Te paneksite oma müügikuulutuse?

a) Meie Maasse; b) Oma Saarde; c) kuhugi mujale: .....

12. Kumba ajalehte Te paneksite surmakuulutuse?

a) Oma Saarde; b) Meie Maasse; c) kuhugi mujale: .....

13. Kui oluline on Teie jaoks artikli kirjutanud autori isik?

a) väga oluline; b) üldiselt oluline; c) ei oska öelda; d) mitte eriti oluline; e) ei ole üldse oluline

14. Milliste autorite artiklid pakuvad Teile huvi?

	Üldiselt ei paku huvi	Pakub enamasti huvi	Alati huvitav	Pole kuulnudki temast
Andres Sepp	1	2	3	4
Aare Laine	1	2	3	4
Ahto Jakson	1	2	3	4
Aili Kokk	1	2	3	4
Ain Lember	1	2	3	4
Alver Kivi	1	2	3	4
Eevi Laanemaa	1	2	3	4
Ene Kallas	1	2	3	4
Evely Aavik	1	2	3	4
Heli Salong	1	2	3	4
Ivika Laanet	1	2	3	4
Janne Nurmik	1	2	3	4
Kalev Kask	1	2	3	4
Mehis Tulk	1	2	3	4
Monika Puutsa	1	2	3	4

Oliver Rand	1	2	3	4
Raul Vinni	1	2	3	4
Rita Loel	1	2	3	4
Sergo Selder	1	2	3	4
Svea Aavik	1	2	3	4
Toivo Vaik	1	2	3	4
Tõnu Anger	1	2	3	4
Urmas Kiil	1	2	3	4
Veljo Kuivjõgi	1	2	3	4
Vilma Rauniste	1	2	3	4
keegi veel	1	2	3	4
keegi veel	1	2	3	4

**15. Kui sageli jälgite uudiseid teistest meediakanalitest (TV, raadio, ajalehed, internet)?
(märkige kasti)**

- Ei jälgi üldse ☐
- Jälgin harva, ebaregulaarselt ☐
- Jälgin regulaarselt, aga mitte iga päev ☐
- Tavaliselt kord päevas ☐
- Paar korda päevas ☐
- Mitu korda päevas ☐

**16. Kui sageli jälgite meelelahutust teistest meediakanalitest (TV, raadio, ajalehed, internet)?
(märkige kasti)**

- Ei jälgi üldse ☐
- Jälgin harva, ebaregulaarselt ☐
- Jälgin regulaarselt, aga mitte iga päev ☐
- Tavaliselt kord päevas ☐
- Paar korda päevas ☐
- Mitu korda päevas ☐

17. Kui usaldusväärseks peate järgnevaid allikaid uudiste edastamisel?

5 - Täiesti usaldusväärne; 4 - Pigem usaldusväärne; 3 - Ei oska öelda; 2 - Pigem mitteusaldusväärne;
1 - Täiesti ebausaldusväärne

Televisioon	5 4 3 2 1
Raadio	5 4 3 2 1
Üle-eestilised ajalehed	5 4 3 2 1
Maakonnalehed	5 4 3 2 1
Internet	5 4 3 2 1
Teised inimesed	5 4 3 2 1

18. Kui hästi olete enda meelest informeeritud...?

5 - väga hästi; 4 - pigem hästi; 3 - raske öelda; 2 - pigem kehvasti; 1 - väga kehvasti

...kodukohas toimuvast	5 4 3 2 1
...Eestis toimuvast	5 4 3 2 1
...Euroopa Liidus toimuvast	5 4 3 2 1
...maailmas toimuvast	5 4 3 2 1

19. Milliseid ajalehti Te veel loete ja kui sageli?

5 - Loen iga numbrit; 4 - Pidevalt, aga mitte iga numbrit; 3 - Vahetevahel; 2 - Väga harva; 1 - Üldse mitte.

Eesti Ekspress	5 4 3 2 1
Eesti Päevaleht	5 4 3 2 1
Kuressaare Sõnumid	5 4 3 2 1
Maaleht	5 4 3 2 1
Postimees	5 4 3 2 1
Sirp	5 4 3 2 1
Õhtuleht	5 4 3 2 1
Äripäev	5 4 3 2 1

20. Kas sooviksite maakonnalehest lugeda midagi sellist, mida seal praegu ei ole või mida on vähe? Kui jah, siis mida?

.....

.....

.....

Palun vastake ka järgnevatele, teie enda kohta käivatele küsimustele. Need on vajalikud üksnes statistiliseks võrdluseks!

Sugu: a) naine; b) mees

Vanus: ...

Isiklik netosissetulek kuus (reaalne sissetulek kroonides, maksud maha arvestatud)

a) alla 3000; b) 3001-5000; c) 5001-7000; d) 7001-9000; e) 9001-11 000; f) 11 001-15 000; g) 15 001-20000; h) üle 20000

Teie tegevusala: a) reatöötaja; b) kontoriametnik; c) spetsialist; d) juht; e) ettevõtja; f) pensionär; g) kodune; h) töötu; i) üliõpilane/õpilane; j) muu

Elukoht: a) linn; b) vallakeskus, alevik; c) väiksem küla

Suur tänu vastamast!

Head päeva jätku!

LISA 3 OMA SAARE KODEERIMISTULEMUSED

OmaSaar	Uudis	Arvamus	Reportaaž	Intervjuu	Lugu	KOKKU	Teema osakaal
Kultuur	87	13	1	1	17	119	11.41
Sport	93	3	1	0	1	98	9.4
Krimi	90	5	0	0	1	96	9.2
Majandus	66	12	1	4	13	96	9.2
Sotsiaalteemad	23	23	1	0	3	50	4.79
Omavalitsused	44	5	0	0	1	50	4.79
Haridus ja koolielu	28	12	0	2	3	45	4.31
Eesti	25	19	0	0	0	44	4.22
Logistika	29	8	0	0	2	39	3.74
Õnnetusjuhtumid	38	0	0	0	0	38	3.64
Ajalugu	7	4	0	0	26	37	3.55
Kommunaalteemad	24	9	0	0	1	34	3.26
Keskkond, prügi	18	9	0	1	3	31	2.97
Külaelu	7	15	1	0	6	29	2.78
Tervis, meditsiin	15	7	0	0	3	25	2.4
Turism	17	5	0	0	3	25	2.4
Töö ja töötus	7	7	0	1	8	23	2.21
Loodus, ilm	15	1	0	0	7	23	2.21
Planeeringud	20	1	0	0	1	22	2.11
Persoon	9	1	0	2	9	21	2.01
Põllumajandus	12	4	0	0	4	20	1.92
Pääste ja Politsei	12	4	0	0	0	16	1.53
Välismaa	2	0	0	0	13	15	1.44
Fotoreportaaž	2	0	8	0	0	10	0.96
Jõustruktuurid	9	1	0	0	0	10	0.96
Noortest	4	2	0	0	3	9	0.86
Kalandus	6	1	0	0	0	7	0.67
Kodu/aed	0	4	0	1	0	5	0.48
Huumor	0	0	0	0	4	4	0.38
Religioon	2	0	0	0	0	2	0.19
KOKKU	711	175	13	12	132	1043	100
Žanri osakaal kõigest om	68.17	16.78	1.25	1.15	12.66		
KUULUTUSED	Arv	Osakaal					
Kuulutusi	3366	97					
Surmakuulutusi	104	3					
KOKKU	3470	100					

LISA 4 MEIE MAA KODEERIMISTULEMUSED

MeieMaa	Uudis	Arvamus	Reportaaž	Intervjuu	Lugu	KOKKU	Teema osakaal
Sport	153	9	0	1	1	164	14.76
Kultuur	93	11	2	3	19	128	11.52
Eesti	26	99	0	1	0	126	11.34
Majandus	85	17	0	1	6	109	9.81
Krimi	59	5	0	0	0	64	5.76
Haridus ja koolielu	37	8	1	0	5	51	4.59
Põllumajandus	28	7	1	1	12	49	4.41
Keskkond, prügi	28	10	0	0	2	40	3.6
Logistika	31	4	0	0	0	35	3.15
Persoon	7	0	0	3	25	35	3.15
Kommunaalteemad	27	5	0	0	0	32	2.88
Sotsiaalteemad	15	14	0	1	2	32	2.88
Omavalitsused	25	2	0	0	0	27	2.43
Ajalugu	21	4	0	0	2	27	2.43
Õnnetusjuhtumid	26	0	0	0	0	26	2.34
Külaelu	6	5	1	0	10	22	1.98
Töö ja töötus	10	9	0	0	2	21	1.89
Planeeringud	19	1	0	0	0	20	1.8
Loodus, ilm	11	1	0	2	5	19	1.71
Turism	6	5	5	0	1	17	1.53
Pääste ja Politsei	13	1	0	0	0	14	1.26
Religioon	9	2	0	0	3	14	1.26
Tervis, meditsiin	7	3	0	0	2	12	1.08
Jõustruktuurid	7	1	0	0	0	8	0.72
Kalandus	3	0	0	0	2	5	0.45
Noortest	2	1	0	0	2	5	0.45
Välismaa	1	0	0	0	3	4	0.36
Kodu/aed	1	1	0	1	0	3	0.27
Fotoreportaaž	0	0	1	0	0	1	0.09
Huumor	0	1	0	0	0	1	0.09
KOKKU	756	226	11	14	104	1111	100
Žanri osakaal kõigist om:	72.48	21.67	1.05	1.34	9.97		
KUULUTUSED	Arv	Osakaal (%)					
Kuulutusi	3067	77.51					
Leinakuulutused	890	22.49					
KOKKU	3954	100					

LISA 5 SAAREMAAL ILMUNUD AJALEHED-AJAKIRJAD

Kuressaare

1785 „Arensburgische Wochen-oder Intelligenzblätter”; saksa keelne, paljundati esialgu käsitsi, hiljem trükiti. Levitati pastoraatides.

1875-1888 „Ahrensburger Wochenblatt”

1884-1913 „Saarlane”; esimene eesti keelne ajaleht Saaremaal; Üleüldine politika ajaleht maa- ja linnarahvale 1884-1905; Politika, majanduse ja kirjanduse ajaleht

1886-1890, 1906-1907, 1910 Saarlase Lisa (Kuresaare Nädalileht)

1899-1912 „Kiriku kellad” ehk jutluse lendlehed; Ilmus Kuressaares, Pöidel, Kihelkonnal ja Tallinnas.

1901-1904 „Nooreestlane”; Eestluse ajakiri. Käsikirjaline õpilasajakiri, ilmus 1 eksemplar.

1906-1915 „Hääl”; Rahvameelne politika, majanduse ja kirjanduse ajaleht.

1907 „Hääle lisaleht”

1913-1919 „Saaremaa”

1917-1918 „Kuressaare Teataja”

1919 „Saarte Kaja”

1919 „Vaba Saaremaa”; Hiljem „Saaremaa”

1919-1922 „Saaremaa maakonna Teataja”; Saaremaa Maakonnavalitsuse väljaanne.

1919-1929 „Saaremaa”; Varem „Vaba Saaremaa” nime kandnud väljaanne

1919-1940 „Meie Maa”; Joonealuste, väljalõigatavate lisadena ilmusid veel „Saare Põllumees” 1924-26, „Noorte Maa” 1931-33 ja „Saare Skaut” 1933-1934.

1920 „Saarlaste Mats”; Ilmus kaks numbrit, jäi seisma majanduslikel põhjustel.

1920-1923, 1928-1933 „Kristlik Kaitsja”; Eestimaa Piiskopliku Methodisti koguduse kuukiri (1920-1923) Eesti Metodistide häälekandja; Ilmus Kuressaares, Tallinnas ja Tartus

1921-1926 „Elupuu kuldsed oksad”; Varem „Kiriku kellad ehk jutluse lendlehed”; Kuressaare, Tallinn, Võru

1923 „Saare Skaut”; Kuressaare Skoutmaleva aegkiri

1925 „Saaremaa põlluharija”; „Saaremaa” eralisa

1925-1926 „Keeleuuendus”; Saaremaa Yhisgümnaasiumi Keeleline Ring, toim J. Aavik; Aegkiri õigekeelsuse ja keeleuuenduse edendamiseks

1927 „Uus Rahva Hää”; Eesti Sotsialistliku Tööliste Partei Saaremaa Komitee. Hiljem „Rahva Hää”.

1927 „Saare Skaut”; Saaremaa Skautide Maleva häälekandja, Kollase Risti Ordu häälekandja

1927 „Meie Maa” eralisa

1928 „Virmalised”; „Meie Maa” eralisa

1928-1935 „Rahva Hää”; Varem „Uus Rahva Hää”. Saaremaa organiseeritud sotsialistide häälekandja.

1929-1934 „Luterlane”; Äratushää; vanadele ja noortele.

1929-1935 „Saaremaa Teataja”; Maapidajate häälekandja (1929); Põllumeeste ja asunikkude häälekandja (1929)

1929-1940 „Saaremaa Maleva Teataja”; Kaitseliidu Saaremaa Maleva Staap andis välja.

1931 „Olevik”; Poliitika-, nalja- ja jutuleht.

1931-1933 „Saare Skaut”; Saare Skautide häälekandja (1931); Skautlik Noorte Ajakiri (1932)

1934 „Meie Võitlus”

1934 „Naerev Mask”; Saaremaa Ühisgümnaasiumi Vilistlaskogu

1934 „Saaremaa Maanoorte Teated”; Saaremaa Maanoorte liikumise häälekandja

1934 „Jõulu Tähed”; Kuressaare Epworth Liiga Ühingu väljaanne

1935-1936 „Koduteel”; Kuressaare Piiskoplik Metodisti kogudus

1940 „Saare Hää”; Eestimaa Kommunistliku (enamlaste) Partei Saaremaa Komitee Häälekandja. Ilmus kuni 1950

Mustjala

1934 „Vaba Kirik”

Põide

1899-1912 „Kiriku kellad ehk jutluse lendlehed”

Ratla

1928-1931 „Saare Tööline”; Saare töörahva häälekandja; Illegaalne kommunistlik ajaleht. Paljundati Peetri-Kustu talu rehetoas šapirograafil ja kirjutusmasinal. Kokku ilmus 7 numbrit, esimesed mõnisada, viimased tiraažiga 20-30 eksemplari.

Allikas: Endel Annus ja Tiina Loogmägi „Eestikeelne ajakirjandus 1766-1940”, Tallinn 2002

1951-1959 „Punalipp”

1988-1992 „Saare Hääl”

1989 „Meie Maa”

1993-1998 „Oma Saar”

1997-1998 „Saare Nädalaleht”

1998-1999 „Saarlane”

2006 - alustas uuesti ilmumist päevaleht „Oma Saar”

Allikas: www.saaremaa.ee > Kultuur > Meedia

LISA 6

Intervjuu Oma Saare peatoimetaja Tiina Luksiga 20.05.2009

Miks Oma Saart tegema hakati?

Sellepärast, et tolleaegne leht, mis ainsana maakonnas ilmus, Meie Maa, oli mõningate tarbijate arvates suhteliselt sisutühi. Sellest see käima läks, et mingid tegelased olid aegajalt mingitele tegelastele rääkinud, et lugeda pole midagi, et võiks ikka olla.

Üks väide on olnud kogu aeg ka see, et miks Meie Maa omal ajal, ja ega see pole väga palju muutunud praegugi, ei kirjutanud kriitiliselt asjadest, mis puudutasid linnavalitsust.

Kohalik ajakirjandusmaastik ei olnud päris selline nagu võinuks olla. Väidetavalt lugejad ootasid midagi veel. Eesmärk oli teha head lehte, huvitavat lehte.

Sisuliselt erinevat lehte?

Jah. Eesmärk oli teha sisuliselt vägagi erinevat lehte.

On see õnnestunud?

Ma arvan küll, et on õnnestunud. Kui Oma Saar hakkas ilmuma, läks praktiliselt kohe ka Meie Maa tunduvalt informatiivsemaks. Ega asjata ei öelda, et konkurents on edasiviiv jõud. Pidid ka pingutama hakkama, vastasel juhul oleks see neile kehvemini lõppenud.

Mingisuguses ajahetkes on seda sarnasust kahe lehe vahel rohkem olnud.

Praegune Oma Saar ja Meie Maa on mingil hetkel sarnasemad olnud ja nüüd vähem?

Alguses oli erinevusi rohkem näha, vahepeal natukene vähem. Toimetuseks kujunemine võttis aega. 2007. a. lõpu poole hakkas see rohkem tunda andma.

Ma ei tahaks niimoodi öelda tegelikult, aga mulle tundub, et Oma Saar on Meie Maaga võrreldes intelligentsem või? Võibolla Meie Maa on kohati, ma ei taha kasutada seda „kollast” sõna, aga võibolla peab kasutama.

Kindlasti on seal lugusid, mis ongi inimlik huvi, mis on lihtsad lood, mis puudutavad väga paljusid inimesi, nende igapäevaelu. Kohati on Meie Maas seda rohkem, aga kohati nad keeravad vindi üle. Me oleme püüdnud seda vältida. Võibolla vahel läheme selle pingutamisega natuke liiale, et sellist inimlikku ja lihtsat lugu võiks isegi rohkem olla. Kartus minna labaseks on suhteliselt tugevalt toimetuses sees.

Kui sa võrdleksid teemade olemasolu järgi, mille poolest Meie Maa ja Oma Saar sinu meelest erinevad?

Ma julgen seda väita, et Oma Saar on olnud valdavalt siiski mitmekesisem regionaalsuse aspektist lähtuvalt. Sõnumeid on rohkem erinevatest kohtadest maakonnas. See on olnud Oma Saarel tugevam analüüside järgi, mis ise oleme teinud. Ja võibolla ka valdkonna mõttes. Kindlasti mis on Oma Saare nõrk külg ja Meie Maas tugevam, on maaelu kajastamine.

Kas see on asi, mis vajaks muutmist?

Kindlasti. Sest me oleme maakonnaleht. Väga lihtne on minna seda teed, et linnast rohkem kirjutada. See on paratamatu, et siin on igasugune kontsentratsioon tihedam, on need inimesed või sündmused, aga kui me maaelust ja maainimestest ei kirjuta, siis nendel pole meie vastu mingit huvi.

Kui suur osa tellijatest on maalt või linnast?

Mingil ajahetkel oli see umbes pooleks. Minu meelest on ilmas kõik suhteline. Kelle vaatevinklist

me vaatame ja mida me hindame? Kindlasti on teatud eelis Meie Maal spordis. Mitte sellepärast, et Meie Maal oleks kuidagi kvaliteetsemad lood, vaid puhtalt mahu mõttes näiteks. Sellel, kes on spordist huvitatud, on väga hea Meie Maas kaks või mõnikord neli lehekülge sporti lugeda, üksikasjalikult kõigist asjadest. Siin mängivad teised asjad, maht jne. See võib olla meie miinus, aga mingil hetkel on see kindlasti meie pluss. Sest ükski teema ei saa olla ülekajastatud. Meie Maas on mo meelest maaelu ja sport proportsioonist väljas, kohati on neid liiga palju.

Mida sa selle maaelu all mõtled?

Nii põllumajandust kui ka seda seltsielu niiöelda, igapäevast elu maal.

Enne ütlesid, et meil on regioonidest rohkem.

Erinevaid sõnumeid, uudiste osas erinevaid sõnumeid. Aga sellist, mis kajastaks maainimese elu, mida ta seal teeb? Jah, me kirjutame põllumeestest mingisugusel perioodil aastas, aga võiksime seda teha läbi aasta palju regulaarsemalt.

Sa tahaks, et Oma Saar oleks rohkem Meie Maa moodi mingites asjades?

Ei taha, et oleks Meie Maa moodi. See, et Meie Maas on maaelu rohkem, on maainimeste ees nende pluss, aga seda on liiga palju linnainimeste jaoks, pole huvitav lugeda, kui ühes lehes kolmandik puudutab ainult ühe piirkonna lugu. Selle päeva leht on ülejäänute jaoks kohe ebahuvitav. Ma ei taha Meie Maa moodi olema, vaid me peaksime mõningaid valdkondi regulaarsemalt ja rohkem kajastama.

Põllumajandus ja seltsielu maalt?

Meil on need mõlemad lehes olemas, aga selge see, et neli veergu põllumajandust üle kahe nädala ei rahulda seda inimest, kes seda tarbib.

Kas see on tunnetuslik asi või olete vaadanud seda mingite uuringute järgi?

See on rohkem tunnetuslik. Sellist tõsiseltvõetavat lugejauuringut ei ole tehtud. Aeg-ajalt kostub seda, et teil on rohkem linnaasju. Loomulikult kui me võtame mingi perioodi ja teeme aritmeetilisi tehteid.. meil on igas lehes mingi 20 erinevat sõnumit, aga fookuses saab nendest heal juhul kolm-neli lugu olla. Kui uudistest räägime.

Mis on Oma Saare tugevused Meie Maa ees?

Ma julgen väita, et Oma Saar on lugejale sõbralikum. Ma mõtlen seda, et Oma Saar on algusest peale olnud suhteliselt kindla ja väga vähe muutunud struktuuriga. See on lugejale lehe kasutamise mugavaks tegemine, et ta teab, kust ta midagi otsib ja kui tal on lemmikrubriik, siis teab, millal seda lugeda saab. Meie Maa on läinud paremaks, aga on väga kaootiline just lehenumbri ülesehituse suhtes.

Kas on mingi kujutlus olemas, kes on Oma Saare tellija ja lugeja?

2007. aastal oli arvamine, ja seda kinnitas ka uuring, et Oma Saare lugeja on keskealine ja pigem kõrgema hariduse ja natuke parema sissetulekuga. Eelmise aasta uuring ütleb, et Oma Saare lugeja on hällist hauani. Protsendi vahe vanusegruppide vahel on suhteliselt väike. Samamoodi ka see, et on nii spetsialiste kui tippjuhte kui lihttöölisi.

On see pigem hea või halb?

Ma arvan, et see on väga hea. Minu meelest on maakonna lehte ühtepidi väga lihtne teha - võid ju kõigest kirjutada, ikka inimest huvitab see, mis on ta ümber. Ühtepidi tundub see lihtne, et võimalusi on palju, millest kirjutada.

Teistpidi on see jube keeruline. Kui sul on rohkem lugejaid ja tarbijaid, siis on ka selge, et nende ootused ja lootused on täiesti erinevad. Raske on doseerida neid asju, et kõik oleks tasakaalus, et erinevatel inimestel oleks kogu aeg tunne, et igapähele on midagi.

Kui Oma Saare lehenumbrit plaanitakse, millest siis lähtutakse?

Kohaliku lehe puhul on esimene märksõna kohalikkus. Me kirjutame kohalikest asjadest, sündmustest, inimestest. Mida me oleme kasutanud ja suhteliselt edukalt, minu meelest, aga viimasel ajal vähem, on riikliku tasandi uudiste või teemade ülekandmine maakonda. See on üks tänuväärne asi, asetada suuremad probleemid maakonna konteksti.

Teine asi on päevakajalisus, ja paraku tuleb arvestada ka sellega, et mis inimestele kõige rohkem huvi pakub.

Mis see on?

Nii kahju kui see ka pole - veri, higi ja pisarad on alati olnud inimestele kõige huvitavam. Väga hea on teise inimese raha lugeda näiteks. Aga sellega ei saa päris lolliks kätte ära minna. See on see doseerimise koht. Eks ta üks tunnetamise küsimus suuresti on. Need kaks asja peavad paraku käima käsi-käes, mis on lehe sisu ja kvaliteet ja mis on lehe majanduslik pool.

Mis rolli mängivad lehes kuulutused?

Eks ta mängib suhteliselt olulist rolli. Eriti kui me räägime kaastundeavaldustest. Ma usun, et kui Oma Saares oleks kaastundeavaldusi rohkem, oleks teatud kindlat tellijat ka lihtsam kinni püüda. Aga see on surnud ring. Need asjad on ka omavahel seoses.

Et mida rohkem leinateateid, seda rohkem tellijaid?

Jah. Arvan küll. Tellijaid või lehe tarbijaid. Nii kaua kui ei ole leinateateid, nii kaua on keeruline kätte saada tellijaid, kes tarbivad neid samu leinateateid.

Kes on kõik teises lehes?

Jah, ma arvan küll.

Miks nad seal on?

Ma arvan, et see on harjumuse jõud. Eestlane on suhteliselt konservatiivne. On ka selliseid näiteid, päris palju kuulda, et tuleb memm lehte tellima ja ütleb, et tellib Oma Saare sellepärast, et lugeda on siit rohkem - mis ta seda Meie Maad leinakuulutuste pärast ostab. Teatud vanuses inimeste jaoks on neil leinateadetele aga jube oluline osa nende elus. Ja midagi ei ole teha. Kui nad seda tarbivad ja siit lehest kätte ei saa, siis...

Olete midagi teinud, et seda olukorda muuta?

Jah, loomulikult.

Ühishauad?

Surm ja lein on ühtepidi väga delikaatne ja isiklik teema. Kui näiteks arvata, et anname kõik leinateated tasuta, siis see pole selline koht, kus raha loetakse.

Kas Oma Saares oli vahepeal tasuta?

Meil on isegi praegu väike kaastundeavaldus tasuta, aga seda enam välja ei paku. Olen ka öelnud, et neid väikesi kaste võiks üldse mitte panna. Need ei näe lehes soliidseid välja ja neid tasuta panijaid on olnud kahe ja poole aasta jooksul mõned üksikud. Leina jagamine ei ole koht, kus inimene raha kokku hoiab. Ka kui ta saab normaalse suurusega leinateate Oma Saares panna poole odavamalt kui Meie Maas, läheb ikka sinna. Sest seal on nende koht.

Kui oluline on veeb Oma Saarele?

Mo meelest on veeb üks jänt asi. Ma ei saa öelda, et ta pole üldse oluline. Ühtepidi annab see võimaluse mingil hetkel olla jube operatiivne. Seda on tehtud, aga vähe. Konkurentsitingimustes ei saa seda väga lubada, sest teine saab teada.

Mingeid asju, mis on väga ilmselged või mis on teada, et nagunii nad on ka teises lehes järgmisel päeval, ja kui paberlehte on olulisemaidki asju panna, siis oleme kasutanud seda, et paneme veebi ära.

Kui me ei oleks konkurentsiseisus, siis ma arvan, et me saaksime veebi palju rohkem ära kasutada. Veebimajandus on kahtlane asi. Vahepeal tambiti hirmsasti seda klikivabrikut, et on klikke vaja. Eelmine nädal Pullerits näitas USA näitel, et klikivabrik ei tööta.

Teemade esitus on veebis sama, mis paberil?

Põhimõtteliselt jah. Niiöelda pikki lugusid, laupäevaseid reportaaže ja asju me ei ole pannud veebi täies mahus. Nende lugudega lähemegi seda teed, et kõik lood saavad veebis ainult pealkirja, pildi ja sissejuhatuse. Praegu on see pikkade lugude kajastamine olnud natuke meelevaldne. Meil pole eraldi online toimetajat. Meil pole muud kui tehniline üleslappimine. Veebiga saaks kindlasti igasugu asju teha, aga selleks on ressurssi vaja.

Nii et edaspidi on paberlehe lugejal rohkem lugeda kui veebist?

Ma olen kogu aeg olnud seda meelt, et paberlehe lugejal peab olema teatud eelis. See on vastastikune respekt, et tema toob oma raha ja meie anname talle rohkem. Tal peab mingi präänik olema.

LISA 7

Intervjuu Meie Maa toimetaja Heli Salongiga 22.05.2009

Milliseid muutusi on sinu meelest toimunud sellest ajast, kui Oma Saar uuesti tuli?

Ma arvan, et sellistel puhkudel kõige rohkem pingutatakse uudiste poole pealt. Selge see, et kui teine leht on kõrval, siis alati proovitakse tabada kas samu teemasid või rohkem teemasid, aga ma ei ütleks, et me oleks teinud mingisuguseid kardinaalseid muutusi.

Pigem ma näen, kuidas Oma Saar on muutunud. Kui nemad turule tulid, siis ütlesid, et võtavad need lugejad, keda Meie Maal ei ole. Meid väga huvitas, milline on see grupp, mis meil on veel võtmata. Natukese aja pärast selgus, et Oma Saar hakkab võtma pensionäre ja hakkab võtma usutegelasi, hakkas haarama kõiki neid gruppe, kes meil olid haaratud.

Temaatilisi rõhuasetusi ei ole muutnud?

Kui, siis hakati rohkem tähelepanu pöörama uudistele. Kui on üks leht turul, siis võid alati mõelda, et ei ole nii kiire, jätame selle homseks. Muutus mõne uudise puhul kiirus.

Kui üks leht on nii kaua maakonnas olnud, siis paratamatult ta on enam-vähem kõik nišid ära haaranud. Meid tembeldati kogu aeg, et oleme pensionäride ja vanainimeste leht. Ja see võis välja paista nii. Võibolla selle taustal prooviti, et saaks natuke nooremaid. Aga noorte materjale loetakse reeglina siis, kui seal on tuttav inimene. Noorte püüdmisega ei tasu vaeva näha, see on maha visatud aeg. Nemad ei hakka seda lehte tellima, ei hakka lugema. Pigem pensionärid on see truu grupp, kelle peale tasub panustada.

Kui sa temaatiliselt võrdleksid Oma Saart ja Meie Maad, siis mille poolest nad so meelest erinevad?

Maakonna lehtede puhul on üks ja ainuke reegel - sa oled turuliider siis, kui sinu käes on surmakuulutused. See ongi kõige suurem sisuline erinevus kahe lehe vahel. Nii kaua kui teine leht surmakuulutusi ja lehmamüügikuulutusi kätte ei saa, ei saa ta turuliidriks. Nii naljakas kui see ka ei ole.

Omal ajal kui me Saarte Hääle võitlesime, siis oli Meie Maa õnnetus see, et see oli hästi kehva sisuga. Ja Saarte Hääl ei olnud ka kõige tugevam. Siis hakkasime ka sisu paremaks tegema ja see hetk, kui olime saanud surmakuulutused enda kätte, sest ka leht oli läinud paremaks, siis me olime võitnud. Aga tänasel päeval Meie Maa ei ole nii halb, et Oma Saar sisuga saaks saavutada sellise võidu, et surmakuulutused koliksid üle Oma Saarde. Nad võivad teha, mida tahes. See on kohaliku lehe fenomen.

Mäletad sa, kuidas see surmakuulutuste saamine käis?

Hakkasime algul tasuta panema.

Kõik kuulutused või ainult surmakuulutused?

Isegi vist alguses kõik. Meie must huumor oli, et raadios kuulutatakse, et teie surmakuulutus jõuab lehte veel enne kui te surnud olete. Must huumor. Seda võtet sai aga kasutada tänu sellele, et teine leht ei olnud super tugev ja meie hakkasime muutuma tugevamaks.

Praeguses olukorras, kus mõlemad lehed on ikkagi suhteliselt tugevad, ei saa Meie Maa käest surmakuulutusi enam nii lihtsalt kätte. Isegi see, kui anda tasuta, loob nüüd hoopis teistsuguse efekti. Inimene hakkab mõtlema, et ahah, ta ei austa mind nii palju, tahab sinna tasuta panna. Teine variant, et kui ma panen Oma Saarde, seda loevad vähesed, järsku nad ei märka, et ma panin kuulutuse. Ja ta tuleb ikkagi paneb siia lehte.

Sinna juurde ka muud kuulutused. Inimene tahab siiski, isegi kui ta ei osta, näeb, et naabrimees müüb oma traktori ära. See on talle ka uudis. Ja eriti surmakuulutused. „Ei teadnudki, et see on surnud!” „Vaata, mis ta neiupõlvenimi oli!”

Kas see pole äkki ohumärk - kauaks seda surevat seltskonda siis on?

Me ise naerame ka, et iga surmakuulutus on ühe külje pealt väike tulu, aga teise külje pealt kaotatud klient. Need on huvitavad küsimused. Nii kaua kuni eakaid on, on nad ikkagi paremini haaratav klientuur kui noored keskkooli lõpetanud. Paratamatult see on niimoodi. Ajakirjanduses on muutused tänapäeval kiired, aga praegu on see veel see ventiil, mis hoiab kinni.

Kui jätta kuulutustekülj kõrvale ja võrrelda sisu teemade poolest, mis erinevusi seal on?

Me oleme kohati oma lugudega pikemad ja uimasemad. Võibolla on mõned lood igavamalt kirjutatud. Oma Saare sisule mul ei ole selles mõttes midagi ette heita - on kiire, on tempokas, on pikki lugusid, on päevi, kus on väga palju uudiseid hangitud ja selles mõttes ei ole midagi ette heita. Pigem tõesti vajaks meie leht natukene kõpitsemist, turgutamist, tegelemist. Aga ilmselt ongi seesama mugavus - tabati ära, et lugejad ei lähe minema. Ja see teeb natuke isegi karuteene.

Kas valdkondade katmise koha pealt on erinevusi?

Meil on ikka maaelu. Ilmselt see oleneb ka persoonist. Kui Vilma Rauniste tuli meile tööle, sai maaelu hästi laialt kajastatud. Ta ei ole küll problemaatiliselt kajastatud. Võibolla Oma Saares on mõni probleemne lugu paremini välja toodud. Meil on maaelust võetud selline positiivne ülevaade. Aga see on puhtalt ka kinni mitte lehe poliitikas, vaid ühe inimese tööle tulemisega seotud.

See ei olnud teadlik lüke?

See oli selles mõttes teadlik, et võtame inimese, kes kirjutab. Aga see ei olnud teadlik, et maaelusid peab nii palju olema. Inimene osutus viljakaks ja tahab palju kirjutada. Kuigi ma arvan, et Oma Saares võibolla oleks neid lugusid serveeritud teisiti. Võibolla antud karmimaid juhtnööre, et tõmba siit koomale, ära nii palju pilte pane.

Ja mis meil on, on kiriku ja kodu külg, mida on kogu aeg naerdud. Oma Saares seda pole. Kirikukuulutused on. Selle üle võib tõesti vaieldada. Ega ma ei ütle, et see superhea on. Kui me Ilonaga (Sääsk) Meie Maad kunagi alustasime, siis oli kirik ja kodu selle lehe pealkiri. Olid kiriku kuulutused ja siis olid kodu ja perekonna teemad.

Teil on päris palju välisautoreid, kas see on teadlikult nii?

Ma arvan, et pigem nad on harjumusest Meie Maa juurde jäänud. Meie peatoimetajat võib nimetada ärakuulamise osakonnaks. Kui klient tuleb, ja enamasti tuleb ju pensionär, läheb ta peatoimetaja kabinetti ja hakkab lobisema maast ja ilmast. Ja kuna peatoimetajal suurt midagi teha ei ole, siis ta vestleb. Ilmselt pensionärid siis tunnevad, et „minuga vesteldakse viisakalt”. Sellega sa hoiad eakat klientuuri enda juures. Noor inimene ei viitsi pensionäriaga jahuda, aga Ants (Tasa) kuulab. „Loomulikult me tellime Meie Maa, siin võetakse kõik lood vastu, kuulatakse vana inimene ära.” See, ma arvan, on päris huvitav fenomen. See on kujunenud kohaks teatud kirjasaatjatele ja neid pole mitte vähe.

Põhierinevused on põllumajanduse, kiriku ja kuulutuste koha pealt. Sport?

Sport ka muidugi. Mina ise ei loe nii palju spordikülge, aga see, et seal on ära toodud mingi külavõistluse esimene, teine ja kolmas koht, see annab teatud fenomeni. Sel hetkel tormavad emad, isad ja vanaemad seda lehte ostma, kui nende poeg on külas palliviskes kolmanda koha saanud. Kui spordiküljed omal ajal tehti, siis mina küsisin, et mis asja seal kirjutada on, aga need ei mahu praegugi lehte ära.

Kas teil on olnud mõtet, et äkki neid on liiga palju?

Ma arvan, et osa lugejatest kindlalt arvab, et neid on liiga palju. Kui on üldse mingi pretensioon meile, siis see, et lehes on liiga palju reklaami ja sporti. Praegu on reklaami vähe, aga on olnud aegu, kus reklaam on hakanud sisu tapma.

Teine on sport, aga see on teatud kindel protsent, mis ei muutu - 20 protsenti võibolla, kes ei taha sporti üldse näha. Ma usun, et pigem võiks tuua mõne teemalehekülje juurde, et ei jääks muljet, et meil on ainult sport. Et kui leht on neli lehekülge ja kaks on sporti, siis lugeja vihastab.

See on vaieldav. Mina pole spordifänn ja harva loen neid, aga lõikasin ka ise välja lehed, kus oma lapsed said mingi tulemuse. See on tekitanud paksu pahandust, kui mingil võistlusel mõni nimi või number on ära jäänud. Teatud inimesed jälgivad neid. Ja see annab jälle selle kogukonnatunde.

Eesti uudiseid on teil palju.

Mina eelistaks pigem saaremaist uudist. Ma ei tea kui palju inimesi meie lehest eesti uudise kätte saavad? Inimesed vaatavad televiisorit ja kuulavad raadiot.

Arvamuste külje puhul on need need vabariigi arvajad. Mina teeks rohkem tööd, et saada kohalikke arvajaid. Ma tõin majandusküljele sisse majanduskommentaari, see oli kohaliku inimesega.

Kohalikke aramusliidreid võiks rohkem olla, mitte ainult pensionäridelt tulevaid arvamusi. Oma Saares natuke on.

Mis on Meie Maa või Oma Saare kindlad tugevused?

Eks maaelu ongi omamoodi tugevus meil. Maa lugusid inimesed siiski tahavad lugeda.

Linnainimene loeb sealt, et maasikas saab valmis ja vili küpseb, nostalgia pärast. Ka maaelu küljed võivad olla selles mõttes mingi tugevus. Kas sport on tugevus, ma ei tea.

Uudised on ikka nii, et kord on ühel, kord teisel tugevam. Aga ma ütlen, et Oma Saar teeb tublisti uudistega tööd ja midagi halba pole öelda, pigem head. On näha, kuidas on süstemaatiliselt uudised ette võetud.

Mulle meeldib Oma Saare puhul, et minnakse toimetusest välja, minnakse kellegi juurde ja tehakse. Vene ajal oli periood, kus inimesest kirjutati rohkem kui poliitilisest süsteemist. Praegu oleme ajas, kus poliitilisest süsteemist, igasugu struktuuridest kirjutatakse rohkem. Ma arvan, et lugejale hakkab rohkem imponeerima see leht, kes saab tulla inimest talle lähemale.

Mõtlesin praegu, kumb leht on üldtonaalsuselt positiivsem? Ma ütleks, et me oleme kohati lugudega leebemad, aga ma ei ütle, et see oleks tingimata positiivne. Kui probleemist saaks rääkida, ei ole mõtet teda leebelt ära siluda. Vilma maakonnalugudega otsib selgelt positiivsust.

Võibolla Oma Saar on kohati aktiivsem ja teravam mõne asja puhul. Kuigi teil on ka ilusaid, leebaid või selliseid lugusid inimesest endast.

Mis sa arvad, miks Oma Saar üldse uuesti tehti?

Nad arvasid, et me kukume kiiremini. Kui pidada lugejaskonda meesterahvaks ja ajalehed oleks nagu kaks naisterahvast, siis me olime turul nagu õnnetu, ärapeetud abielunaine, kes on kolmkümmend aastat oma mehega elanud, ta on rääbakas, mustvalge ja natuke igav. Tundus, et väga kerge on noorel, sarmikal, värvilisel tulijal selle vana mehe käest see vanamutt ära tõrjuda.

Aga mis juhtus? Nagu tavalises pereelus: mees käib mööda õllekaid ja kirub, et küll mu naine on „see”, aga kui ühel hetkel oleks vaja lahutama hakata, siis pole tal paremat kui oma naine. Ja juhtus lugejatega täpselt sama. Tuli uus tegija, nad vaatasid, et ohhoo, värviline, kõik see. Natuke kiibitsesid ja tellisid, aga saba jalge vahel tulid vana Meie Maa juurde tagasi. „Teil on surmakuulutused”, „me oleme harjunud selle rahuliku stiiliga”, „seal on ka kirikukuulutused...”

Oma Saar ei uskunud, et see võit ei tule nii kergesti. Sellepärast nad ilmselt tulid.

Sa arvad, et Oma Saar tuli võtma turult kohta üle?

Kindlasti. Sest tundus, et see on kerge ja et kuna meie oleme „penskarite” ja maainimeste leht, siis

nad deklareerisid, et „meie võtame selle niši, mis Meie Maal võtmata” ja me ei saanud aru, mis nišš see on. Ilmselt linna rikkad ärimehed? Neid on meil viis tükki võibolla. See ei läinud läbi. Muidugi me olime pinges, aga langemine ei toimunud nii kiiresti nagu arvati. Põhilised tellijad on ilmselt võtnud kaks lehte.

Sa ei usu, et neil oleks olnud idealistlikud kaalutlused teha paremat lehte näiteks?

Kindlasti idealistlik oli ka, et tahame teha paremat lehte. Aga ükskord peab materiaalne pool hakkama järgi tulema.

Ainus, mis seal oleks, oleks minna nädalaleheks ja teha üks korralik, loetav väljaanne. Ja online võid teha iga päev uudiseid, mis ei maksa palju, sest pole kojukannet, paberit, trükki. Nagu oli Saarte Nädalaleht, mis oli iseenesest väga hästi komponeeritud leht. Võibolla selline leht mahuks turule ära. Siis mahuks üks päevaleht, mis ei pea kuus korda nädalas ilmuma, ja üks nädalaleht. Saarlased on harjunud ikkagi palju lehti lugema ja süsteem on kinnine, püütakse oma piires olla. Nädalaleht, kus on pikad, rahulikud lood.. võibolla võiks tulevikus turg niimoodi välja näha.

See on huvitav jah, et tuldi turule teise päevalehega.

Kaie (Rõõm-Laanet, Oma Saare käimalükkaja) käis mind ka värbamas. Kaie teeb asja südamega ja kogu hingest tahtis, et saarlased saaks lugeda kaasaegset, paremat lehte. Aga selgus, et vana aitab pruukida küll veel. Natuke klappisime tolmu üles ja...

Kokkuvõttes on Saaremaa lugeja igal juhul võitnud?

Samas võib tekkida tal ka mõnel hetkel vihastamise moment - seda uudist ma olen juba lugenud. On ka neid lugejaid, kes võtavad mõlemast lehest, et saavad midagi juurde. Aga ma usun, et see ei ole sugugi nii väga määrav. Lugeja on võitnud, aga samas võib öelda, et issand, milline raiskamine, on seda kõike vaja? Pikameelne saarlane hakkab mõtlema, et need pole päris normaalsed, kes nii tambivad raha ja ressursse lehtede sisse.

Kas teil on mingid kriteeriumid, mida te jälgite lehe kokkupanekul, lugude valikul?

Meil on teatud leheküljed, majandus, maaelu, eluratta lehekülg.. otseselt me ei ole teadvustanud, et me peame tegema kõik selleks, et haarata seda gruppi ja seda gruppi. Ma usun, kes lehte loevad, nad haaravad igast uudisest midagi, kuna see on oma maakond.

Teeme kõigile lehte?

Ma arvan, et maakonnas ilmselt teisiti ei saagi toimida. See oli ka Oma Saare tulemise üks väike viga, kui nad arvasid, et saavad kätte mingi olematu grupi, keda meil veel ei ole. Tegelikult selgus, et kes vähegi lehte lugesid, olid ka meiega ühes.

Võimalus oleks olnud mitte neid päris endale saada, vaid endale ka saada?

Jah. Aga Saaremaa ei ole nii rikas. Olukord läks nüüd eriti kehvaks. Järsku oleks mõlemale lehele jätkunud tellijaid, kui nad oleks tulnud nädalalehega ja pakkunud teistlaadset lugemist?

Kui suurt tähtsust te veebile osutate?

Ma arvan, et meil on see väga algelisel tasemel. Pannakse lood üles, mis on. Mõned asjad ei jõua veebi, aga praegu paberlehega ei erine. Nädalalõppu ei ole vist veebis. „Ekstra” on .pdf-na üleval. Me ei ole sellega super tööd teinud, need on seal lihtsalt üleval. Me ei kasuta nippi, et jääb pooleli, et loe lehest edasi või kuidagi. See veebi teema on niivõrd põnev teema, sest keegi ei oska prognoosida, kuidas ta läheb.

Üks variant on näiteks anda kolm korda nädalas paberit ja ülejäänud ajal täidab veebi. Saad kiiresti mingid üritused üles sinna. See on puhtalt ressursi mõttes. Aga ma usun, et üha rohkem inimesi vaatab online. Kui aga turul ühtegi teist lehte ei oleks, ma arvan, et sellel ühel lehel ei peaks isegi

veebiväljaannet olema.

LISA 8 TABELID 1 JA 2

Tabel 1

Teemade osakaal uudiste hulgas (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Sport	13,08	20,24
Krimi	12,66	7,8
Kultuur	12,24	12,3
Majandus	9,28	11,24
Omavalitsused	6,19	3,31
Õnnetusjuhtumid	5,34	3,44
Logistika	4,08	4,1
Haridus ja koolielu	3,94	4,89
Eesti	3,52	3,44
Kommunaalteemad	3,38	3,57
Sotsiaalteemad	3,23	1,98
Planeeringud	2,81	2,51
Keskkond, prügi	2,53	3,7
Turism	2,39	0,79
Tervis, meditsiin	2,11	0,93
Loodus, ilm	2,11	1,46
Pääste ja Politsei	1,69	1,72
Põllumajandus	1,69	3,7
Jõustruktuurid	1,27	0,93
Persoon	1,27	0,93
Töö ja töötus	0,98	1,32
Ajalugu	0,98	2,78
Külaelu	0,98	0,79
Kalandus	0,84	0,4
Noortest	0,56	0,26
Fotoreportaaž	0,28	0
Välismaa	0,28	0,13
Religioon	0,28	1,19
Huumor	0	0
Kodu/aed	0	0,13

Tabel 2

Uudiste osa kõigist artiklitest (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Sport	8,92	13,77
Krimi	8,63	5,31
Kultuur	8,34	8,37
Majandus	6,33	7,65
Omavalitsused	4,22	2,25
Õnnetusjuhtumid	3,64	2,34
Logistika	2,78	2,79
Haridus ja koolielu	2,68	3,33
Eesti	2,4	2,34
Kommunaalteemad	2,3	2,43
Sotsiaalteemad	2,21	1,35
Planeeringud	1,92	1,71
Keskkond, prügi	1,73	2,52
Turism	1,63	0,54
Tervis, meditsiin	1,44	0,63
Loodus, ilm	1,44	0,99
Pääste ja Politsei	1,15	1,17
Põllumajandus	1,15	2,52
Jõustruktuurid	0,86	0,63
Persoon	0,86	0,63
Töö ja töötus	0,67	0,9
Ajalugu	0,67	1,89
Külaelu	0,67	0,54
Kalandus	0,58	0,27
Noortest	0,38	0,18
Fotoreportaaž	0,19	0
Välismaa	0,19	0,09
Religioon	0,19	0,81
Huumor	0	0
Kodu / aed	0	0,09

LISA 9 TABELID 3 JA 4

Tabel 3

**Arvamusartiklite teemade osakaal
kõigist arvamuslugudest (%)**

	Oma Saar	Meie Maa
Sotsiaalteemad	13,14	6,19
Eesti	10,86	43,81
Külaelu	8,57	2,21
Kultuur	7,43	4,87
Majandus	6,86	7,52
Haridus ja koolielu	6,86	3,54
Kommunaalteemad	5,14	2,21
Keskkond, prügi	5,14	4,42
Logistika	4,57	1,77
Töö ja töötus	4	3,98
Tervis, meditsiin	4	1,33
Turism	2,86	2,21
Omavalitsused	2,86	0,88
Krimi	2,86	2,21
Põllumajandus	2,29	3,1
Pääste ja Politsei	2,29	0,44
Ajalugu	2,29	1,77
Kodu/aed	2,29	0,44
Sport	1,71	3,98
Noortest	1,14	0,44
Kalandus	0,57	0
Loodus, ilm	0,57	0,44
Jõustruktuurid	0,57	0,44
Persoon	0,57	0
Planeeringud	0,57	0,44
Välismaa	0	0
Õnnetusjuhtumid	0	0
Religioon	0	0,88
Huumor	0	0,44

Tabel 4

**Arvamusartiklite teemade osakaal
kõigist artiklitest (%)**

	Oma Saar	Meie Maa
Sotsiaalteemad	2,21	1,26
Eesti	1,82	8,91
Külaelu	1,44	0,45
Kultuur	1,25	0,99
Majandus	1,15	1,53
Haridus ja koolielu	1,15	0,72
Kommunaalteemad	0,86	0,45
Keskkond, prügi	0,86	0,9
Logistika	0,77	0,36
Töö ja töötus	0,67	0,81
Tervis, meditsiin	0,67	0,27
Turism	0,48	0,45
Omavalitsused	0,48	0,18
Krimi	0,48	0,45
Põllumajandus	0,38	0,63
Pääste ja Politsei	0,38	0,09
Ajalugu	0,38	0,36
Kodu/aed	0,38	0,09
Sport	0,29	0,81
Noortest	0,19	0,09
Kalandus	0,1	0
Loodus, ilm	0,1	0,09
Jõustruktuurid	0,1	0,09
Persoon	0,1	0
Planeeringud	0,1	0,09
Välismaa	0	0
Õnnetusjuhtumid	0	0
Religioon	0	0,18
Huumor	0	0,09

LISA 10 TABELID 5 JA 6

Tabel 5

„Lugude” osakaal kõigist „lugudest” (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Ajalugu	19,7	1,92
Kultuur	12,88	18,27
Majandus	9,85	5,77
Välismaa	9,85	2,88
Persoon	6,82	24,04
Töö ja töötus	6,06	1,92
Loodus, ilm	5,3	4,81
Külaelu	4,55	9,62
Põllumajandus	3,03	11,54
Huumor	3,03	0
Sotsiaalteemad	2,27	1,92
Tervis, meditsiin	2,27	1,92
Keskkond, prügi	2,27	1,92
Turism	2,27	0,96
Haridus ja koolielu	2,27	4,81
Noortest	2,27	1,92
Logistika	1,52	0
Planeeringud	0,76	0
Sport	0,76	0,96
Kommunaalteemad	0,76	0
Krimi	0,76	0
Omavalitsused	0,76	0
Õnnetusjuhtumid	0	0
Religioon	0	2,88
Jõustruktuurid	0	0
Fotoreportaaž	0	0
Eesti	0	0
Pääste ja Politsei	0	0
Kodu/aed	0	0
Kalandus	0	1,92

Tabel 6

„Lugude” osakaal kõigist artiklitest (%)

	Oma Saar	Meie Maa
Ajalugu	2,49	0,18
Kultuur	1,63	1,71
Majandus	1,25	0,54
Välismaa	1,25	0,27
Persoon	0,86	2,25
Töö ja töötus	0,77	0,18
Loodus, ilm	0,67	0,45
Külaelu	0,58	0,9
Põllumajandus	0,38	1,08
Huumor	0,38	0
Sotsiaalteemad	0,29	0,18
Tervis, meditsiin	0,29	0,18
Keskkond, prügi	0,29	0,18
Turism	0,29	0,09
Haridus ja koolielu	0,29	0,45
Noortest	0,29	0,18
Logistika	0,19	0
Planeeringud	0,1	0
Sport	0,1	0,09
Kommunaalteemad	0,1	0
Krimi	0,1	0
Omavalitsused	0,1	0
Õnnetusjuhtumid	0	0
Religioon	0	0,27
Jõustruktuurid	0	0
Fotoreportaaž	0	0
Eesti	0	0
Pääste ja Politsei	0	0
Kodu/aed	0	0
Kalandus	0	0,18

LISA 11 TABEL 7

Tabel 7

Eri teemade osakaal kõigist artiklitest (%)

	Oma Saar	Meie Maa	Kokku
Kultuur	11,41	11,52	13,14
Sport	9,4	14,76	10,49
Krimi	9,2	5,76	10,31
Majandus	9,2	9,81	9,52
Sotsiaalteemad	4,79	2,88	5,29
Omavalitsused	4,79	2,43	4,69
Haridus ja koolielu	4,31	4,59	4,36
Eesti	4,22	11,34	3,9
Logistika	3,74	3,15	3,44
Õnnetusjuhtumid	3,64	2,34	3,39
Ajalugu	3,55	2,43	3,2
Kommunaalteemad	3,26	2,88	3,06
Keskkond, prügi	2,97	3,6	2,69
Külaelu	2,78	1,98	2,6
Tervis, meditsiin	2,4	1,08	2,37
Turism	2,4	1,53	2,18
Töö ja töötus	2,21	1,89	2,04
Loodus, ilm	2,21	1,71	2
Planeeringud	2,11	1,8	1,9
Persoon	2,01	3,15	1,76
Põllumajandus	1,92	4,41	1,58
Pääste ja Politsei	1,53	1,26	1,39
Välismaa	1,44	0,36	1,25
Fotoreportaaž	0,96	0,09	0,84
Jõustruktuurid	0,96	0,72	0,7
Noortest	0,86	0,45	0,65
Kalandus	0,67	0,45	0,51
Kodu/aed	0,48	0,27	0,37
Huumor	0,38	0,09	0,23
Religioon	0,19	1,26	0,14

LISA 12 TABELID 9 JA 10

Tabel 9

Hinnang Oma Saarele, kõik lugejad (vastanute arv)

	pigem huvitav	pigem kehv
Saaremaa uudised	24	5
Meelelahutus	15	9
Turism	14	13
Kuulutused	14	8
Koolinoorte tegemised	13	11
Krimi - politsei / pääste	13	11
Tervis / meditsiin	11	14
Loodus / keskkond	11	11
Külaelu teemad	11	15
Kultuur	10	14
Arvamuslood	9	9
Eesti uudised	9	9
Sport	8	15
Majandus	7	15
Ajalugu	6	19
Välismaa	5	13
Põllumajandus	4	20
Religioon	3	25
Kommunaalteemad	3	15

Tabel 10

Hinnang Oma Saarele, mõlema lehe lugejad (arv)

	pigem kehv	pigem huvitav
Saaremaa uudised	0	10
Kuulutused	2	6
Krimi - politsei / pääste	3	5
Meelelahutus	3	5
Turism	4	5
Koolinoorte tegemised	2	5
Sport	3	5
Eesti uudised	2	5
Kultuur	6	5
Tervis / meditsiin	5	5
Külaelu teemad	5	4
Majandus	4	3
Loodus / keskkond	4	3
Kommunaalteemad	5	2
Ajalugu	7	2
Põllumajandus	4	2
Arvamuslood	2	2
Välismaa	3	2
Religioon	9	1

LISA 13 TABELID 11 JA 12

Tabel 11

Hinnang Meie Maale, kõik küsitatud (arv)

	pigem huvitav	pigem kehv
Saaremaa uudised	23	4
Kuulutused	18	7
Koolinoorte tegemised	15	9
Sport	14	14
Eesti uudised	12	6
Krimi - politsei / pääste	11	6
Kultuur	10	10
Külaelu teemad	9	11
Tervis / meditsiin	9	10
Ajalugu	8	17
Meelelahutus	8	10
Turism	7	14
Loodus / keskkond	6	13
Majandus	5	15
Põllumajandus	4	19
Arvamuslood	4	9
Religioon	3	23
Kommunaalteemad	3	18
Välismaa	2	20

Tabel 12

Hinnang Meie Maale, mõlema lehe lugejad (arv)

	pigem kehv	pigem huvitav
Saaremaa uudised	1	8
Kuulutused	2	8
Koolinoorte tegemised	2	6
Sport	5	4
Eesti uudised	2	4
Tervis / meditsiin	5	3
Meelelahutus	4	3
Kultuur	6	3
Põllumajandus	9	2
Krimi - politsei / pääste	3	2
Turism	5	2
Ajalugu	8	2
Arvamuslood	2	1
Religioon	11	1
Majandus	7	1
Loodus / keskkond	5	1
Kommunaalteemad	6	0
Välismaa	8	0
Külaelu teemad	4	0